

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar i den för skogsskötseln inom lappmarken m. fl. områden gällande s. k. lappmarkslagen; given Stockholms slott den 15 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

J. B. Johansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Johansson anför:

Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 september 1927 dåvarande chefen för jordbruksdepartementet tillkallat sakkunniga att inom departementet verkställa utredning samt avgiva förslag rörande ändrad lagstiftning för de under förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden eller den så kallade lappmarkslagen lydande skogar och i samband därmed stående administrativa och ekonomiska frågor, hava bemälda sakkunniga, vilka konstituerat sig under benämningen »1927 år skogssakkunniga för Lappmarken», den 15 november 1928 avgivit betänkande med förslag till förordning om inskränkning i tillämpningen av lappmarkslagen.

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 165 häft. (Nr 197.)

Sakkunniga hava därjämte den 7 december 1928 i en till Konungen ställd skrivelse — under åberopande av en av länsstyrelsen i Västerbottens län i ämnet gjord framställning — hemställt, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande att till 1929 års riksdag framlägga förslag till sådan ändring i 10 § lappmarkslagen att däri meddelade bestämmelser om undersökning samt prövning av länsstyrelse rörande skogsmarks lämplighet för odling och avverkning av därför hinderlig skog icke skulle äga tillämpning å odling, som i vederbörlig ordning föreskrivits som ersättning för till kronan indragen ströäng.

Sedan infordrade yttranden över de sakkunnigas nämnda betänkande och framställning inkommit, har frågan om de ifrågasatta författningsändringarna varit föremål för beredning inom jordbruksdepartementet, och får jag, efter det beredningen numera slutförts, anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t.

Inskränkning i lappmarkslagens tillämpningsområde.

Jag torde först få ingå på frågan om inskränkning i lappmarkslagens tillämpningsområde.

Innan jag emellertid närmare redogör för de förslag, som härutinnan framställts i ärendet, torde en kort översikt böra meddelas angående lappmarkslagen och de äldre bestämmelser, varå sagda lag vilar, ävensom de förslag, som tidigare framställts om inskränkning i berörda lagstiftnings tillämpningsområde.

*Lappmarks-
lagens giltig-
hetsområde.*

För Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt vissa mindre områden utom dessa gälla tre speciella skogslagar, nämligen förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, i det följande benämnd lappmarkslagen, lagen den 5 juni 1909 (nr 53) angående husbehovsskogar inom vissa områden samt förordningen den 18 juni 1920 (nr 331) angående allmänningskogar inom Västerbottens och Norrbottens län.

Den mest betydelsefulla av dessa författningar är lappmarkslagen. Sedan avvitrningen inom lappmarkerna numera slutförts, äger denna lag tillämpning å följande skogar nämligen:

1) enskilda skogar inom lappmarkerna samt Särna och Idre socknar i Kopparbergs län, med undantag dock av husbehovsskogar och allmänningskogar, vilka äro underkastade särskilda bestämmelser genom förenämnda lag den 5 juni 1909 och förordning den 18 juni 1920 samt, vad angår allmänningskogarna i Särna och Idre socknar, särskilda av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter;

2) vissa enskilda skogar (de s. k. ströhemmanen), vilka ligga spridda inom Västernorrlands och Jämtlands län samt Västerbottens och Norrbottens

läns kustland, nämligen *dels* skogar till sådana skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman i Norrland och Kopparbergs län, och *dels* skogar å en del till enskilda sålda kronoöverlopsmarker, vilka omförmälas i Kungl. Maj:ts skrivelse till kammarkollegium den 29 juni 1866 samt i kungörelsen den 26 maj 1899 angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande av grundskatt m. m.; samt

3) en del allmänna skogar, nämligen skogar å sådana under stadgad åbo-rätt upplåtta kronohemman och kronobyggen, som äro belägna inom de sex norra länen.

Sammanlagda arealen av de under lappmarkslagen lydande skogar utgör enligt den av domänstyrelsen för år 1925 avlåtna förvaltningsberättelsen 3,071,293 hektar. Av denna areal belöpa å skogar inom lappmarkerna 2,575,542 hektar, inom Särna och Idre socknar 96,384 hektar samt inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland, Jämtlands län och Västernorrlands län tillhoppa 399,367 hektar.

Från vederbörande revirförvaltare hava inforrats uppgifter rörande areal och virkesförråd å de skogar under lappmarkslagen, vilka äro belägna utom lappmarkerna samt Särna och Idre socknar. Beträffande dessa uppgifter hänvisas till bifogade fyra tablåer: se *bilagorna I—IV*.

Lappmarkslagen är byggd på principen om uthålligt skogsbruk samt ut-syningstvång. Avverkning av barrträd för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov må bedrivas allenast efter utsyning och stämpling av vederbörande skogsstatstjänsteman, och gäller vad sålunda föreskrivits jämväl i fråga om lövträd ovan odlings-gränsen. Såsom villkor för utsynings verkställande kräves, att avverknings-plan finnes upprättad för skogen. Dylik plan upprättas för viss tid och på sådant sätt, att skogsägarens ekonomiska intresse tillgodoses genom uthålligt skogsbruk med iakttagande av skogsvårdens krav särskilt i fråga om bort-tagande av överårig eller skadad skog samt höjande i övrigt av skogens alstringsförmåga. Område, där i följd av markens försumpning, brist på fröträd eller andra omständigheter naturlig återväxt är väsentligt försvårad, skall i avverkningsplanen behandlas för sig. Avverkningsplan skall i all-mänhet uppgöras särskilt för varje fastighet samt upprättas av vederbörande skogsstatsjänsteman på fastighetsägarens eller åbons begäran. Har emellertid sådan plan genom fastighetsägarens eller åbons egen försorg upprättats av annan sakkunnig person samt efter granskning av överjägmästaren god-känts av domänstyrelsen, äger den laga giltighet. Med avseende å ut-syning föreskriver lagen vidare, att utsyning skall på ansökan verkställas för en tid av tre år, dock att, när särskilda skäl därtill äro, domänstyrelsen äger medgiva, att utsyning må därutöver ske för en tid framåt av högst tre år. Fråga om utsyning för längre tid framåt prövas av Kungl. Maj:t. Därest förrättningsman anser nödigt, att vissa träd tillsvidare överhållas såsom fröträd, skall föreskrift härom meddelas vid förrättningen, och må

Lappmarks-lagens huvud-sakliga inne-håll.

fröträden, sedan desamma genom förrättningsmannens försorg försetts med tydligt märke, icke avverkas utan tillstånd av vederbörande skogsstatstjänsteman. I protokollet över förrättningen skola angivas de åtgärder för skogsvårdens befrämjande å utsyningsområdet, som i avverkningsplanen eller eljest må hava föreskrivits såsom villkor eller angivits såsom behöfliga, samt den tid, inom vilken föreskrivna åtgärder av dylikt slag skola vara vidtagna. Utöver nu angivna bestämmelser innehåller lagen ej några föreskrifter om åtgärder för tryggande av återväxt efter verkställd avverkning. Lagen upptager även vissa bestämmelser om skogsmarks uppodling till åker eller äng, vartill vederbörande länsstyrelse efter föregången undersökning på marken skall meddela tillstånd. — Bedriver någon avverkning i strid med lagens föreskrifter, drabbas han av bötesstraff, varjämte det avverkade virket kan tagas i beslag och dömas förbrutet.

*Lappmarks-
lagens hand-
havande.*

Handhavandet av lappmarkslagen ankommer i huvudsak å jägmästarna i de revir, där de under lagen lydande skogar äro belägna, samt dem underlydande skogsstatspersonal. Inseende över jägmästarnas förvaltning i förevarande avseende utövas av överjägmästarna och domänstyrelsen. Kostnaderna för lagens handhavande bestridas ur domänfonden, som erhåller ersättning härför dels genom inflytande utsyningsavgifter och dels genom särskilda under nionde huvudtiteln anvisade medel.

*Förordningen
den 29 juni
1866.*

Grundvalen för lappmarkslagen lades genom förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman i Norrland och Kopparbergs län samt Kungl. Maj:ts skrivelse till kammarkollegium samma dag. Genom nämnda förordning infördes beträffande Norrland och Kopparbergs län ett utsyningstvång med avseende å skogen å sådana skattehemman, som uppkomme antingen av nybyggen, vilka upplättes från kronan efter den 29 juni 1866, eller av sådana äldre nybyggen, för vilka föreskrivna byggnads- och odlingskyldigheter icke blivit inom behörig tid fullgjorda. Skattemannen skulle å dessa hemman ej äga annan rätt över skogen än att han därifrån finge dels utan utsynning till husbehov hämta nödigt virke och bränsle och dels efter utsynning och stämpling av vederbörande skogsstatstjänsteman fritt taga eller försälja vad därutöver kunde med bevarande för framtiden av skogens bestånd årligen avverkas. Ej heller för uppodling till åker och äng finge skog å hemmanen fällas annorledes än efter erhållet särskilt tillstånd. Med avseende å det sätt, varpå omförmälda föreskrifter skulle vinna tillämpning å ifrågavarande hemman, stadgades bland annat, att i alla beslut om nybygges omförande under skattetitел, som meddelades efter den 29 juni 1866, skulle uttryckligen angivas, huruvida ägaren över hemmanets skog åtnjöte full skattemannarätt eller allenast den inskränkta rätt, som angäves i nyssnämnda föreskrifter, samt att anteckning därom jämväl borde ske i jordeboken. Ägare av här avsett skattehemman, som överträdde den honom sålunda tillkommande rätt över hemmanets skog, skulle enligt förordningen straffas såsom för skogsåverkan enligt 24 kap. strafflagen.

I motiveringen till den proposition nr 54, varmed Kungl. Maj:t för 1865—1866 års riksdag framlade förslag till förordningens huvudbestämmelser, anföres med avseende å betydelsen av skogens bevarande för framtiden å enskildas fastigheter i de norra länen, att enligt vad erfarenheten lärt de nordliga länens invånare på grund av klimatets hårdhet och mängstades även jordmånens magra beskaffenhet icke med säkerhet kunde hava sin utkomst uteslutande av jordbruket, utan att åt dem måste bevaras en fortfarande biförtjänst av skogsavverkning och det arbete, en ordnad skogshushållning samt trävaruförädlingen allt fortfarande borde lämna. Att förordningens tillämplighet inskränktes till de däri angivna skattehemman berodde, enligt vad framgår av berörda motivering, därpå att Rikets ständer i skrivelse den 30 november 1863 förklarar sig icke önska något reglementerande för hushållningen med de enskilda skogarna samt att vid sådant förhållande någon inskränkning i den dispositionsrätt, som enligt då gällande författningar tillkom ägare av redan befintligt skattehemman i avseende å därtill hörande skog eller innehavare av redan behörigen anlagda nybyggen i avseende å den skog, som genom framdeles skeende avvitrning kunde dem tillfalla, icke ansågs böra ifrågakomma. Däremot fann man någon betänklighet ej möta, att i fråga om nybyggen, vilkas anläggande då ännu icke blivit enligt gällande författningar medgivet, eller beträffande sådana äldre nybyggen, för vilka föreskrivna odlings- och byggnadsskyldigheter icke inom behörig tid blivit författningens enligt verkställda och över vilka kronans dispositionsrätt i följd härav måste anses vara återställd, sådana bestämmelser meddelades, varigenom innehavare av dylika nybyggen, även sedan desamma efter fullgjorda odlings- och byggnadsskyldigheter i övrigt iklätt sig natur av skattehemman, underkastades en inskränkning i rättigheten till skogens begagnande, som med hänsyn till det allmännas intresse kunde anses erforderlig.

Samtidigt med utfärdandet av omförmälda 1866 års förordning meddelade Kungl. Maj:t i skrivelse till kammarkollegium vissa bestämmelser om försäljning till enskilda av överloppsmarker i Kopparbergs län och de norrländska länen. Dessa bestämmelser innehöllo, att med undantag av s. k. renbetesland sådana trakter å överloppsmarkerna i nämnda län, vilka erbjöde ringa tillfälle till odling och vare sig genom sitt läge i oregelbundna figurer inom och emellan byars och utbrutna hemmans områden eller annars genom sin särskilda beskaffenhet icke vore lämpliga att såsom kronoparker bibehållas, skulle enligt Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall antingen, där dessa hemman eller byalag å marken begagnade mulbete mot smörränta, med samma hemman förenas utan skatteköpeskilling men med tillökning i hemmanens mantal och ränta, på sätt avvitringsförfattningarna föreskreve, eller ock beläggas med skogsränta i enlighet med vad förordningen den 28 juni 1775 samt brevet den 5 december 1780 för skattläggningarnas verkställande i Savolax och Karelen föreskreve samt åt den högstbjudande under äganderätt försäljas. I bägge dessa fall skulle emellertid blivande en-

*Kungl. Maj:ts
skrivelse till
kammarkolle-
gium den 29
juni 1866.*

skilda ägare av marken i fråga om nyttjanderätten till därå växande skog vara underkastade enahanda bestämmelser, som enligt förordningen den 29 juni 1866 gällde i avseende å skog å skattehemman, uppkommet av nybygge, vilket därefter upplättes från kronan.

De i denna skrivelse stadgade villkor, under vilka däri angivna överloppsmarker finge i vissa fall förenas med vederbörande hemman eller försäljas till den högstbjudande, hava sedermera genom kungörelsen den 26 maj 1899 angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande av grundskatt m. m. ändrats, men härvid har dock ej skett någon rubbning i föreskriften, att enskilda ägare av ifrågarande marker skulle beträffande därå befintlig skog vara underkastade förut angivna bestämmelser i förordningen den 29 juni 1866.

Avvittrings-
stadgan den
30 maj 1873

De i 1866 års förordning meddelade bestämmelser om inskränkning i dispositionsrätten till skogen utsträcktes sedermera genom stadgan den 30 maj 1873 (nr 26 sid. 1) om avvittring i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker att gälla för frälse- och skattehemman samt lägenheter i lappmarkerna med avseende å dem vid avvittring tilldelad skog. I denna stadga föreskrevs, att hemman och nybyggen skulle, så vitt tillgång funnes, erhålla skog ej blott till husbehov utan ock till avsalu, dock att ägare till frälse- och skattehemman och lägenheter ej skulle över den vid avvittringen tilldelade skogen äga vidsträcktare dispositionsrätt än enligt 1866 års förordning.

Av motiveringen till den proposition nr 4, varmed förslag till berörda bestämmelser angående inskränkningar i vederbörande ägares dispositionsrätt över skogen förelades 1873 års riksdag, framgår, att vidtagandet av åtgärder i nämnda syfte ansågs påkallat dels för att för framtiden trygga odlingens bestånd i lappmarkerna, dels för att hindra, att den nyttjanderätt till skogen i lappmarkerna, som av ålder tillkommit lapparna, omintetgjordes genom överdriven avverkning av de enskilda fastighetsägarna, dels ock för att förebygga den försämring i klimatet, som skulle bliva en följd av lappmarksskogarnas uthuggande. Därjämte uttalades i motiveringen, att genom bibehållande inom lappmarkerna av hittills gällande bestämmelser om utsyning av all skog förutom till husbehov skulle förekommas de betydande olägenheter och svårigheter i avseende å bevakande av kronans skogar, som helt säkert uppstode, om avverkning till avsalu finge ske å enskilda skogar utan föregången utsyning.

I berörda proposition framhölls vidare, att ingen bestämmelse tidigare meddelats angående omfånget av de enskildas blivande områden i lappmarkerna utom i 1850 års stadga för avvittring och skattläggning i Luleå lappmark, vilken stadga emellertid ej vunnit tillämpning och således ej kunnat grundläggas någon rätt för de enskilda, samt att det torde bero på Kungl. Maj:ts gottfinnande att bestämma skogsområdenas storlek så, att, därest de enskilda skulle erhålla oinskränkt dispositionsrätt över skogen, skadan av denna rätts befarade missbruk inskränktes till minsta möjliga omfång —

en utväg, som påtagligen skulle vara för de enskilda mindre fördelaktig, än om större områden dem tilldelades med förbehåll, som ledde därhän, att av skogen väl finge tagas så mycket, som utgjorde dess naturliga avkastning, men icke något därutöver.

De i 1866 års förordning stadgade bestämmelser om inskränkning i dispositionsrätten till skogen beträffande däri omförmälda skattehemman utsträcktes sedermera genom skrivelsen till länsstyrelsen i Kopparbergs län den 27 juni 1879 angående grunder för avvitrting och storskifte i Särna socken med Idre kapellag att gälla jämväl i fråga om den skogsmark, som genom storskifte tilldelades byar och lägenheter i nämnda socken och kapellag. Enligt punkt 4 i sagda skrivelse skulle jordägarna över sagda mark ej äga vidsträcktare dispositionsrätt än enligt § 1 i 1866 års förordning.

I likhet med vad fallet var beträffande övriga kronans och andra allmänna skogar gällde före tillkomsten av 1915 års lappmarkslag, att i allmänhet all avverkning till avsalu å till enskilda under åborätt upplåtna kronohemman och nybyggen i de sex norra länen skulle föregås av utsyning av vederbörande skogsstatstjänsteman, och stadgades i förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket bland annat, att vid dylik utsyning skogen ej finge hårdare anlitas, än vad med dess bestånd i framtiden vore förenligt. Utsyningen borde i övrigt helst så inskränkas, att skogen fortfarande kunde lämna enahanda årlig tillgång på träd, som vore till timmer eller bräder användbara, dock att fullmogen skog ej så länge finge sparas, att den av ålder eller eljest toge skada.

Vid tillkomsten av 1915 års lappmarkslag erhöll denna tillämpning ej allenast å samtliga de fastigheter, som enligt vad nyss angivits underkastats bestämmelserna i 1866 års förordning, utan även å kronohemman och krononybyggen under åborätt inom avvitrtrade delar av de sex norra länen.

Av motiven till lappmarkslagen framgår, att denna ej innebar någon ändring i den rättsliga karaktär, som utsyningstvånget erhållit genom förenämnda äldre författningar.

Redan före tillkomsten av 1915 års lappmarkslag hade från åtskilliga håll framställts yrkanden om upphävande av det enligt 1866 års förordning stadgade utsyningstvånget beträffande vissa enskilda skogar utanför lappmarkerna.

Övre Norrlands skogsvårdsförening uttalade sålunda i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 december 1906, att den då gällande s. k. dimensionslagen (förordningen den 24 juli 1903 angående åtgärder till förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län) borde gälla för alla skogar i kustlandet, som ej vore av krononatur, och sålunda även för de hemman av skattenatur, vilkas ägare på grund av förordningen den 29 juni 1866 endast hade inskränkt dispositionsrätt till skogen. Då dessa hemmans antal och areal vore förhållandevis obetydliga, kunde ett införande av enhetlighet i lagstiftningen för skattehemmanssko-

Skrivelsen till länsstyrelsen i Kopparbergs län den 27 juni 1879.

Kronohemman och krononybyggen inom de sex norra länen.

1915 års lappmarkslag.

Ändringsförslag.

garna i kustlanden ej sägas medföra någon som helst risk för en skogsskövling.

Norrländska skogsvårdskommittén, som i sitt den 16 mars 1912 avgivna betänkande framlade förslag till ny utsyningslag för lappmarkerna med flera områden, framhöll i motiveringen till berörda förslag, att kommittén ansett samtliga de skogar, som för det dåvarande stode under utsyningstvång, fortfarande böra så behandlas. Ett insläende på den väg, som på sätt ovan omtalats föreslagits av Övre Norrlands skogsvårdsförening, hade icke syntts kommittén tillrådigt. Onekligt torde nämligen vara, att 1866 års förordning vore ägnad att lämna ett verksammare skydd för skogens bestånd än en dimensionslag kunde giva ävensom att betingelserna vid upplåtelse av ifrågavarande skattehemman under utsynings tvång fullväl motiverade skillnaden i lagstiftning beträffande dispositionsrätten över skogstillgången.

Såsom förut nämnts, bibehölls i det förslag till 1915 års lappmarkslag, som Kungl. Maj:t genom proposition nr 69 förelade samma års riksdag, utsynings tvång beträffande enskilda skogar utanför lappmarkerna i samma utsträckning som förut. I motiveringen till berörda proposition framhöll departementschefen, att de skäl, som norrländska skogsvårdskommittén anfört mot ett upphävande av utsynings tvånget beträffande nyss angivna skogar, torde äga giltighet. Den i propositionen i detta avseende intagna ståndpunkten godkändes jämväl av riksdagen.

I skogslagstiftningskommitténs den 9 december 1918 avgivna betänkande upptogs ånyo till diskussion frågan om utsynings tvångets upphävande beträffande de under lappmarkslagen lydande skogar, som voro belägna nedom Västerbottens län. Kommittén uppgav i detta hänseende, att det särskilt rörande skogarna i de inom Västernorrlands och Jämtlands län beläga skattehemman, som avsåges i 1866 års förordning, inom kommittén bragts på tal, att det vore olämpligt, såväl att de med sin sporadiska förekomst skulle stå kvar under skogsstatens handhavande, sedan alla övriga enskilda skogar i orten kommit under skogsvårdsstyrelsernas tillsyn, som ock att de i övrigt skulle vara underkastade särskilda bestämmelser i fråga om vården och dispositionsrätten. Då emellertid dessa bestämmelser härledde sig från villkor och föreskrifter vid upplåtande av kronomark åt enskilde och sålunda vore av annan än skogsvårdslags karaktär, hade kommittén ej ansett sig befogad att ingå på frågan om någon ändring i bestämmelserna om berörda skogar i de nyssnämnda hänseendena. Från den föreslagna lagens tillämpning undantoges i överensstämmelse härmed i det av kommittén avgivna förslaget till lag angående vård av enskildas skogar, förutom skogar inom Västerbottens och Norrbottens län, jämväl sådana nedom Västerbottens län belägna skogar, som lydde under lappmarkslagen.

Kommitténs ordförande, landshövdingen K. S. Husberg, och dess ledamot A. Sahlberg voro i förevarande avseende av skiljaktig mening och ansågo, att utsynings tvånget borde upphävas beträffande nyss angivna skogar ned-

om Västerbottens län samt dessa skogar föras under en blivande allmän skogsvårdslag.

Husberg framhöll i avgiven reservation till kommitténs betänkade efter en ingående jämförelse mellan lappmarkslagen och den av kommittén föreslagna skogsvårdslagens bestämmelser, att ifrågavarande skogar syntes med fördel kunna ställas under sistnämnda lag. En dylik åtgärd skulle medföra större enhetlighet i lagstiftningen ävensom den från skogsadministrativ synpunkt beaktansvärda vinsten, att skogsstaten bleve befriad från befattning med dessa skogar. Med den förpliktelse till positivt handlande, som den nya lagstiftningen ålade skogsägaren, och den personliga medverkan till vinnande av lagens mål, som den krävde av honom, skulle vidare följa fördelen därav, att ägarens skogligen samvete bleve väckt, varjämte skogsvårdsstyrelsens upplysande, rådgivande och handledande verksamhet borde stärka ägarens intresse för skogens vård samt nödiga skogsvårdsåtgärder befrämjas genom styrelsens ekonomiska bidrag.

Husberg bemötte i sin reservation jämväl den av kommittén uttalade uppfattningen, att de angående ifrågavarande skogar gällande särskilda bestämmelser skulle vara av annan än skogsvårdslags karaktär, och anförde i sådant avseende:

»Den uppfattning, varåt kommittén sålunda givit uttryck och varav spår även annorledes förekommit, är för mig främmande. Jag kan ej förstå, att sättet för bestämmelsernas ursprungliga tillkomst skulle medföra, att de skulle falla utom skogslagsstiftningens område. De avse just vad som är all skogslagsstiftnings mål — betryggande bestånd och skogens goda vård — men, så vitt jag fattar, intet härutöver; deras hela rättsliga karaktär ligger i och sammanfaller med denna deras uppgift. Menar man männe, att de skulle vara uttryck för någon slags kontraktensligt bestämt förhållande mellan kronan och den enskilde? Men om så vore, skulle ju ändring i detta förhållande svårligen kunna ske annorledes än i ömsesidigt samförstånd mellan parterna. Man måtte ha varit bestämd av något slags dylik uppfattning, då man, såsom någon gång hänt, uttalat den förmodan, att lappmarksreglerade skogshemman rätteligen icke skulle kunna t. ex. befrias från utsyningstvånget, med mindre de gäve något vederlag genom skogsodlingsarbeten eller annat dylikt, efter vad därom kunde mellan parterna närmare överenskommas. Men lika litet som jag kan medgiva tillvaron av ett kontraktförhållande, lika litet förstår jag, att det här kan bliva tal om vederlag i någon annan bemärkelse än det vederlag, som från skogsvårdssynpunkt kan anses ligga däri, att de, fritagna från en lag, bliva underkastade en annan, som kanske är strängare eller i allt fall bättre motsvarar de syftemål, dem skogslagsstiftningen över huvud vill vinna.»

Sahlberg anförde i särskilt yttrande till kommitténs betänkande såsom motiv för sin skiljaktighet i förevarande avseende, bland annat:

»Det bleve obestriddligen till den enskildes såväl som det allmännas gagn, om dess skogar, som numera icke kunde sägas vara föremål för någon egentlig skogsskötsel, komme under friare disposition och det intensivare bruk, som syntes nödvändigt just för deras framtida bestånd, med åtföljande skyldigheter och ansvar. Betingelserna vid upplåtelse av ifrågavarande

skattehemman syntes icke heller lägga hinder i vägen för att så skedde. Något det allmännas meddelägarskap föreläge ej. Inskränkningen i dispositionsrätten vid tidpunkten ifråga syftade allenast till att förhindra skövling. Häremot torde tillräckligt skydd vara och än mer bliva till finnandes såväl i tidens uppfattning om värdet att äga skogstillgång som i redan gällande och nu föreslagna lag angående vård av enskildes skogar.»

1923 års
förslag till
skogsvårdslag.

Det förslag till ny skogsvårdslag, som Kungl. Maj:t i proposition nr 104 förelade 1923 års riksdag, anslöt sig i förevarande avseende till kommittémajoritetens förslag. I motiveringen till berörda proposition framhöll departementschefen, att beträffande nu ifrågavarande skogar torde råda särskilda förhållanden, vilka borde göras till föremål för undersökning, innan ny lagstiftning för dem kunde införas.

I sitt över berörda proposition avgivna utlåtande nr 1 föreslog särskilda utskottet vid 1923 års riksdag ej någon ändring i propositionen i denna del. Utskottet uttalade emellertid såsom önskvärt, att en undersökning komme till stånd rörande överförande från lappmarkslagen till den nya skogsvårdslagen av de under den förra lagen lydande skogar, som låge spridda inom Västernorrlands och Jämtlands län samt inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland. Såsom skäl härför framhöll utskottet, att det givetvis i och för sig vore ägnat att medföra olägenheter i olika avseenden, att fastigheter med särskilda skogslagsbestämmelser funnes inspridda här och var inom ett område, där i övrigt andra sådana lagbestämmelser tillämpades.

Vad utskottet sålunda anfört godkändes av riksdagen och åberopades i den skrivelse nr 278, däri riksdagen anmälde sitt beslut om den nya skogsvårdslagens antagande.

Med anledning av det av riksdagen sålunda gjorda uttalandet om utsyningstvångets avlyftande beträffande skogar i Västernorrlands och Jämtlands län samt Västerbottens och Norrbottens läns kustland infortrade Kungl. Maj:t yttranden från, bland andra, länsstyrelserna och hushållningssällskapens förvaltningsutskott i nämnda län, skogsvårdsstyrelserna i Västernorrlands och Jämtlands län, landstingen i Västerbottens och Norrbottens län, domänstyrelsen och kammarkollegium. Ifrågakomna remiss avsåg emellertid jämväl frågan, huruvida den s. k. dimensionslagen, som då var gällande i Norrbottens och Västerbottens kustland, skulle ersättas med 1923 års skogsvårdslag, och lades vid remissens besvarande huvudvikten å denna fråga. I de avgivna yttrandena tillstyrkte länsstyrelsen, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län, att de inom länet belägna skogar, som lydte under lappmarkslagen, överfördes från denna lag till skogsvårdslagen. Hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Västerbottens län intog en liknande ståndpunkt beträffande ifrågavarande skogar i kustlandet. Samtliga övriga omförmälda ortsmyndigheter liksom domänstyrelsen avstyrkte lappmarkslagens upphävande beträffande nämnda skogar eller hemställde, att spörsmålet härom måtte få vila till vidare eller till dess en revision av lagen komme till stånd.

Kammarkollegium, som allenast hade att yttra sig därom, huruvida lappmarkslagens bestämmelser, i vad dessa avsåge berörda skogar i Västernorrlands och Jämtlands län samt Västerbottens och Norrbottens läns kustland, kunde anses vara av annan natur än skogsvårdsdrag samt huruvida av sådan grund hinder kunde anses möta mot skogsvårdsdragens utsträckande att gälla för samma skogar, anförde — efter redogörelse för tillkomsten av 1866 års lagstiftning i ämnet — i detta hänseende:

Kammarkollegium.

»De av lappmarkslagen berörda kronohemman och krononybyggen under åborätt intoge givetvis en särställning. Så länge kronan icke genom skatteköp eller omföring efter fullgjorda odlingsskyldigheter till skatte avhänt sig äganderätten till sina under åborätt upplåtta hemman och lägenheter, torde betydelsen av de därå tillämpade skogsvårdsföreskrifterna icke vara begränsad till desamma egenskap av ren skogsvårdsdrag. Det torde obestriddligen ligga i sakens natur, att nämnda föreskrifter därjämte hade en såväl principiell som reell fiskalisk innebörd. — Häremot syntes icke kunna invändas, att kronan, så länge åboförhållandet bestode, ej själv, för egen räkning, uttoge något av dylika skogars avkastning. Ty icke blott genom åborättens förverkande utan jämväl vid åboledighet, som på annan grund inträffade, kunde kronan tänkas komma att återinträda i den fulla dispositionsrätten till här ifrågavarande slag av fastigheter. Det förefölle kollegium, som om redan de ifrågavarande hemmanens karaktär av kronans egendom borde utesluta tanken på ett övergivande av de grunder för skogshushållningen, som eljest, såvitt kollegium hade sig bekant, undantagslöst upprätthölls beträffande dylik egendom. — Vad härefter vidkomme övriga här förevarande kategorier av skogar eller sådana, som numera — vare sig efter försäljning med förbehåll om inskränkt förfoganderätt till skogen eller efter skatteomföring med samma förbehåll — kommit i enskildas ägo, torde av den av kollegium lämnade redogörelsen för tillkomsten av 1866 års lagstiftning i ämnet utan vidare framgå, att de i lappmarkslagen upptagna, från nyss nämnda lagstiftning härrörande bestämmelserna om utsynings tvång å dylika skogar ursprungligen ägt och följaktligen alltjämt måste anses äga naturen av rena skogsvårdsföreskrifter. Väl hade dessa föreskrifter med hänsyn till de lagstiftningsgrundsatser, som vid tiden för deras första utfärdande omfattades av statsmakterna, ansetts kunna bringas till tillämpning allenast genom förbehåll vid fastigheternas överlåtande å enskilda, men torde denna omständighet icke, då varje fiskaliskt syfte varit för de nämnda förbehållen främmande, kunna betaga bestämmelserna ifråga deras rena skogsvårdskaraktär. Kollegium ansåge sig följaktligen kunna i allt väsentligt biträda de uttalanden rörande dessa bestämmelsers natur, som gjorts av skogslagstiftningskommitténs ordförande landshövdingen Husberg i dennes till kommitténs betänkande avgivna reservation. Kollegium ville härtill endast foga den ytterligare erinran att, därest ifrågavarande bestämmelser varit eller vore av annan natur än skogsvårdsdrag, de med stöd av dessa vid fastigheternas överlåtande från kronan gjorda förbehållen icke torde kunnat eller kunna utan inteckning bevara sin giltighet gent emot tredje man. — Med den sålunda angivna uppfattningen av den ifrågavarande särdragstiftningens innebörd för nu nämnda i enskild ägo varande skogars vidkommande syntes det kollegium, å andra sidan, icke utan vidare följa, att den särskilda grund, varå dessa skogsvårdsbestämmelser — genom sitt sammanhang med villkoren för skogarnas förvärvande från kronan — vilade, skulle vara för den nu föreliggande lagstiftningsfrågan betydelselös.

Skogslagstiftningens möjlighet att för tillgodoseende av det allmännas intresse av de enskilda skogarnas bestånd ingripa i den enskilda skogsägarens förfoganderätt torde, oaktat den förskjutning i rättsuppfattningen, som härutinnan ägt rum sedan mitten av förra århundradet, alltjämt anses vara i viss grad begränsad. Ansågs för den skull lappmarkslagen innefatta ett skogsvårdssystem av effektivare slag än 1923 års skogsvårdslag — en fråga varom kollegium icke torde hava att yttra sig — syntes all anledning föreligga att beträffande nämnda skogar upprätthålla en särslagstiftning, som kunde anses, å ena sidan, icke kränka någons enskilda rätt men, å andra sidan, på ett verksammare sätt tillgodose den allmänna skogsvårdssynpunkten.»

*Proposition
nr 95 till
1924 års
riksdag.*

Vid anmälan den 25 januari 1924 för Kungl. Maj:t av frågan om berörda skogars överförande från lappmarkslagen till skogsvårdslagen avstyrkte dåvarande chefen för jordbruksdepartementet vidtagande av åtgärd i detta syfte. Beträffande de under lappmarkslagen lydande kronohemman och krononybyggen under åborätt, som avsågs med 1923 års riksdags förenämnda uttalande, åberopade departementschefen härvid de av kammarkollegium i dess utlåtande anförda skäl. Vidkommande åter de i riksdagens uttalande avsedda skattehemman och överloppsmarker anförde departementschefen, bland annat:

I fråga om dessa fastigheter syntes skäl föreligga för den av kammarkollegium hävdade uppfattningen, att de bestämmelser om inskränkt dispositionsrätt till skogen a samma fastigheter, som meddelats genom förordningen den 29 juni 1866 och skrivelsen till kammarkollegium av samma dag, vilka bestämmelser sedermera med vissa ändringar och tillägg upptagits i lappmarkslagen, allenast vore att betrakta som skogsvårdsföreskrifter. Spörsmålet om dessa fastigheters överförande från lappmarkslagen till skogsvårdslagen torde därför i främsta rummet böra bedömas med hänsyn därtill, vilkendera lagen kunde anses bäst ägnad att främja rationell skogsvård å fastigheterna. Vad härutinnan i ärendet förekommit syntes otvetydigt giva vid handen, att lappmarkslagen i detta avseende borde givas ett bestämt företräde framför skogsvårdslagen, beroende därpå, att lappmarkslagen garanterade skogens bibehållande vid en viss beräknad avkastning och sålunda vilade på en högre skoglig princip än skogsvårdslagen. På grund härav och då med hänsyn till det sätt, varpå ifrågavarande utsyningstvång vunnit tillämpning å dessa fastigheter, sagda tvång ej kunde anses i någon mån ingripa i de enskilda fastighetsägarnas rätt utan fastmera ett upphävande av tvånget skulle för dem medföra en oförtjänt värdestegring av fastigheterna, syntes det ofrånkomligt, att ur skogliga synpunkter starka skäl föreläge för bibehållande av lappmarkslagen beträffande dessa fastigheter. Härför talade även den omständigheten, att ett upphävande av utsynings tvånget otvivelaktigt skulle medföra en snabb exploatering av det i dessa skogar sparade virkeskapitalet, vilket, på sätt i flera yttranden med skarpa framhållits, dels ur nationalekonomisk synpunkt måste anses olämpligt, dels ock mångenstädes skulle hava till följd en ur social synpunkt betänklig försämring i ortsbefolkningens existensmöjligheter. Därjämte vore att märka, att en dylik åtgärd ej torde bliva utan återverkningar med avseende å det å lappmarkerna gällande utsynings tvång, vars bibehållande dock, enligt vad i ärendet allmänt vitsordats, måste anses högst nödigt och nyttigt. — Ett överförande av ifrågavarande skattehemman och överloppsmarker till skogs-

vårdslagen torde emellertid å andra sidan medföra även vissa fördelar. Dessa torde väsentligen bestå i åstadkommandet av en förenklad administration för utövandet av tillsyn å enskilda skogar i dessa trakter och i samband därmed besparing i statens utgifter för detta ändamål. Vad anginge berörda besparing, mötte det givetvis svårighet att exakt beräkna det belopp, vartill statens utgifter för lappmarkslagens handhavande beträffande ifrågavarande skogar för det dåvarande uppginge. Såsom grunder för en approximativ beräkning av detta belopp syntes emellertid kunna läggas storleken av de anslag, som för budgetåret 1923/1924 anvisats såsom ersättning till domänfonden för lappmarkslagens handhavande i fråga om skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, samt förhållandet mellan sistnämnda och nu ifrågavarande skogars arealer, beräknade för produktiv skogsmark. Då nyssnämnda anslag sammanlagt uppginge till 570,000 kronor samt berörda arealer enligt domänstyrelsens förvaltningsberättelse för 1921 utgjorde 1,402,150 respektive 206,258 hektar, motsvarande ungefär förhållandet 7:1, skulle alltså domänfondens kostnader för nu ifrågavarande skogar kunna beräknas till cirka 80,000 kronor per år. I detta sammanhang torde emellertid böra erinras, dels att ifrågavarande skogar ej sällan vore belägna i omedelbar närhet av kronoparkerna samt i följd härav jämförelsevis lätta för skogsstatens personal att övervaka, dels ock att även skogsvårdslagens tillämpning å dessa skogar torde kräva ej oväsentliga bidrag från statens sida. I följd härav torde den besparing för staten, som ett överförande av ifrågavarande skogar till denna lag skulle medföra, i varje fall ej bliva synnerligen betydande. Härtill komme, att värdet av den förenkling i administrationen, som ett dylikt överförande skulle föranleda, i viss mån förringades därigenom, att förenämnda i kustlanden belägna kronohemman och krononybyggen under åborätt i varje fall borde kvarstå under lappmarkslagen och sålunda under skogsstatens tillsyn. Av vad sålunda anförts torde framgå, att de fördelar, som skulle vinnas genom ifrågavarande skattehemmans och överloppsmarkens hänläggande under skogsvårdslagen, ej vore av den betydelse, att de kunde anses uppväga de förluster för viktiga allmänna intressen, som berörda åtgärd skulle medföra.

Den av departementschefen sålunda intagna ståndpunkt gillades av Kungl. Maj:t, som i proposition nr 95 förelade den i ärendet förebragta utredningen 1924 års riksdag.

I sitt med anledning av denna proposition avgivna utlåtande nr 30 uttalade jordbruksutskottet, att även utskottet funne den förebragta utredningen i fråga om samtliga här avsedda skogar klarlägga, att vissa skäl talade mot att då överföra dem till skogsvårdslagen. För det dåvarande syntes alltså ej förutsättningar föreligga för åtgärder i denna riktning. Vad utskottet sålunda anfört godkändes av riksdagen.

I samband med ett den 10 april 1925 avgivet yttrande rörande vissa av domänstyrelsen föreslagna ändringar i lappmarkslagen upptogo domänfullmäktige till behandling frågan, huruvida lappmarkslagen borde bibehållas för hela sitt nuvarande giltighetsområde, samt framställde förslag om, att sådana under lappmarkslagen lydande mer godartade skogsmarker i bättre geografiskt läge, som funnes insprängda i eller som i föryngringshänseende vore likvärdiga med de områden, där skogsvårdslagens allmänna bestäm-

*Domänfull-
mäktiges
yttrande den
10 april 1925.*

melser tillämpades, skulle undantagas från utsyningsstvång samt inordnas under skogsvårdslagen. Under lappmarkslagen lydande svårföryngrade skogar samt skogar, som vore av skyddsskogs karaktär, skulle däremot enligt domänfullmäktiges förslag kvarstå under lagen.

Domänfullmäktige anförde till utveckling av berörda förslag bland annat:

De godartade markerna borde behandlas på samma sätt som angränsande hemman i andra län, vilka endast underkastades 1923 års lag. Utsynings- tvånget bleve här en kostnad för staten och en börda för markägaren. Dessa marker borde sålunda vid den tidpunkt, då så ansåges lämpligt, läggas under vederbörande skogsvårdsstyrelse efter prövning av det eventuella värdet av statens servitut och den avlösning, som kunde bestämmas. Då dessa marker i regel vore välbelägna, funnes här tillgång till den arbetskraft, som vore nödvändig för utförandet av skogsvårdsarbetena. En förutsättning för tillämpandet av ett friare skogsbrukssätt vore uppenbarligen, att dugligt skogsfrö från trakten kunde påräknas i tillräcklig mängd. De skogar, som borde hänföras till denna kategori, vore de hemman med inskränkt dispositionsrätt till skogen, som funnes insprängda i eller som i föryngringshänseende ansåges likvärdiga med de områden, där 1923 års allmänna skogslag tillämpades.

I ett med anledning av domänfullmäktiges berörda förslag den 30 april 1925 avgivet yttrande avstyrkte domänstyrelsen förslaget samt framhöll, att ett avskiljande inom lappmarkerna av de mera godartade skogsmarkerna, på sätt domänfullmäktige ifrågasatt, icke läte sig göra, enär dels i gällande skogslagar ej funnes angivna sådana grunder för en dylik åtgärd, som motsvarade de krav på behörigt hänsynstagande till de biologiska förutsättningarna härför, som ovillkorligen måste uppställas, dels ock, om dylika lagbestämmelser funnes, åtgärden komme att stöta på allt för stora praktiska svårigheter såväl vid själva avskiljandet som ock vid tillämpningen av olika skogslagar inom de särskilda områdena.

I de yttranden, som med anledning av de ifrågasatta ändringarna i lappmarkslagen inforrats från vederbörande ortsmyndigheter efter det domänfullmäktiges ifrågavarande förslag blivit framlagt, uttalade sig länsstyrelserna och hushållningssällskapens förvaltningsutskott i Västernorrlands och Jämtlands län för lappmarkslagens ersättande med skogsvårdslagen. såvitt dessa län anginge, varemot övriga hörda ortsmyndigheter — med undantag av skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län, som ej intog någon bestämd ståndpunkt i saken — avstyrkte, att man, åtminstone för det dåvarande, innan man ännu sett verkningarna av den då nyligen i Västerbottens och Norrbottens läns kustland införda allmänna skogsvårdslagen, upphävde lappmarkslagen beträffande någon del av de under densamma lydande skogar.

Norrlands Skogsvårdsförbund, som erhållit tillfälle att yttra sig i frågan, tillstyrkte, att en förutsättningslös utredning verkställdes därom, huruvida vissa delar av lappmarkslagens tillämpningsområde kunde utan olägenheter av skogsbiologisk, social eller administrativ art flyttas in under 1923 års skogsvårdslag.

Sveriges Skogsägareförbund som jämväl avgivit yttrande framhöll:

»Det torde få anses ostridigt, att beträffande sådana under lappmarkslagen

lydande skogar, vilka låge inom Jämtlands och Västernorrlands län samt Västerbottens läns kustland, de biologiska förhållandena ej lade minsta hinder i vägen för utsyningstvängets avlyftande och skogarnas läggande under 1923 års lag. Domänstyrelsen torde ej heller med sina uttalanden i skrivelsen den 30 april 1925 hava avsett dessa hemman under lappmarkslagen. Desamma torde nu samtliga böra inläggas under 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde. Vad de inom Norrbottens läns kustland belägna skogarna beträffade torde ett betydande antal av dessa lämpligen kunna överflyttas till allmänna skogsvårdslagen. Förbundet ansåge, att en utredning härom snarast borde komma till stånd.»

Domänstyrelsen avgav nytt utlåtande den 22 oktober 1925 och vidhöll därvid, att lappmarkslagen borde bibehållas för hela sitt nuvarande giltighetsområde. Vid avgivandet av detta utlåtande voro domänfullmäktige av skiljaktig mening och vidhöllo vad de i sitt särskilda yttrande den 10 april 1925 anfört samt underströko särskilt, att åtgärder snarast borde vidtagas, för att statsverkets omkostnader för utsyningarna enligt lappmarkslagen skulle kunna avsevärt minskas eller möjligen bortfalla.

Sedan med ledning av avgivna yttranden frågan om ändring i olika hänseenden av lappmarkslagen varit föremål för beredning inom jordbruksdepartementet, anmäldes ärendet den 5 februari 1926 för Kungl. Maj:t. Därvid avstyrkte dåvarande chefen för jordbruksdepartementet vidtagandet av åtgärd för inskränkning i lappmarkslagens giltighetsområde. Beträffande de under lappmarkslagen lydande allmänna skogar framhöll departementschefen, att det torde vara uppenbart, att dessa borde kvarstå under utsyningstväng. Vad angick de enskilda skogar, vilka avsågos i de framställda yrkandena rörande inskränkning av lappmarkslagens giltighetsområde, voro dessa, enligt vad departementschefen påpekade, av två slag nämligen *dels* sådana skogar, som voro belägna *utom* lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, vilka skogar lågo insprängda bland skogar under 1923 års lag, och *dels* sådana *inom* berörda områden befintliga skogar, som i förnygringsavseende voro likställda med skogar, för vilka skogsvårdslagens allmänna bestämmelser ägde tillämpning. Frågan, huruvida lappmarkslagen borde bibehållas för berörda enskilda skogar eller beträffande dem ersättas med skogsvårdslagen, torde i första rummet böra bedömas med hänsyn därtill, vilkendera lagen kunde anses bäst ägnad att garantera skogskapitalets vidmakthållande och rationella vård. Departementschefen fann det vara obestridligt, att lappmarkslagen i berörda avseende borde givas företräde framför skogsvårdslagen. Enligt departementschefens mening skulle icke heller en inskränkning i lappmarkslagens giltighetsområde, på sätt blivit påyrkat, medföra administrativa och ekonomiska lättnader av någon mer avsevärd betydelse.

Den av departementschefen sålunda intagna ståndpunkten gillades av Kungl. Maj:t, som i proposition nr 43 förelade ärendet 1927 års riksdag.

I det utlåtande nr 63, som jordbruksutskottet avgav över berörda proposition, hemställde utskottet om avslag å det i propositionen framlagda lag-

*Proposition
nr 43 till
1927 års riksdag.*

förslaget samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla dels om skyndsamt framläggande av förslag rörande överförande till den allmänna skogsvårdslagen av sådana utom lappmarkerna belägna, under lappmarkslagen nu lydande enskilda skogar, beträffande vilka ur skogsbiologisk synpunkt hinder härför icke mötte, dels ock om verkställande av utredning och framläggande snarast möjligt av förslag till ny skogsvårdslag för inom lappmarkerna belägna enskilda skogar, under beaktande å ena sidan att i möjligaste mån de principer följdes, varpå den allmänna skogsvårdslagen vore byggd, samt å andra sidan att tillbörlig hänsyn toges till i dessa trakter föreliggande svårigheter till föryngring, ävensom till önskvärdheten att av sociala och nationalekonomiska skäl fördela avverkningen av den avverkningsmogna skogen på längre tid. Utskottet anförde därvid bland annat:

»Utskottet utginge från den principiella uppfattningen, att en särslagstiftning av ifrågavarande art icke borde till sin reella innebörd göras strängare eller till giltighetsområdet vidare än som för tillgodoseende av det därmed avsedda syftet kunde anses vara nödvändigt. Utskottet finge till en början erinra att, då riksdagen år 1923 behandlade den allmänna skogsvårdslagen, riksdagen uttalade sig för den uppfattningen, att vissa utanför lappmarkerna belägna skogar under lappmarkslagen borde överföras från lappmarkslagen till den allmänna skogsvårdslagen. Därvid underströks särskilt den synpunkten, att det givetvis i och för sig vore ägnat att medföra olägenheter i olika avseenden, att fastigheter med särskilda skogslagsbestämmelser funnes inspridda här och var inom ett område, där i övrigt andra sådana lagbestämmelser tillämpades. De skäl, som tidigare anförts för en inskränkning i förevarande lagstiftnings giltighetsområde, syntes utskottet under de senaste åren hava vunnit i styrka, närmast på grund av det ökade skogliga intresse från de enskilda skogsägarnas sida, som på ett glädjande sätt kommit till synes vid tillämpningen av den nya skogsvårdslagen. Den uppfattningen torde därför hava blivit alltmera allmän, att den princip om »frihet under ansvar», varpå skogsvårdslagen psykologiskt vore byggd, befunnits vara av stort värde i skogsvårdshänseende. Även i övrigt torde erfarenheten ha visat, att denna lag i allmänhet väl uppfyllde de förhoppningar, som ställts på densamma. Icke minst torde det hava visat sig, att lagens restriktiva bestämmelser — ifråga om avverkning i svärföryngrad skog m. m. — kunnat på ett verksamt sätt tillämpas. Vid sådant förhållande måste de olägenheter, som vore förbundna med den alltigenom på tvång byggda lappmarkslagen, komma att framstå i skärpt dager särskilt vad anginge därunder lydande utom lappmarkerna belägna skogar. Det torde icke heller kunna förnekas, att åtskilliga av de anmärkningar, som från rent skogliga och ekonomiska synpunkter riktats mot den nuvarande lappmarkslagen, ägde reellt fog. — Vid övervägande av de skäl, som anförts för och emot en inskränkning av lappmarkslagens giltighetsområde, hade alltså utskottet ansett sig i princip böra ansluta sig till den ståndpunkten, att en sådan inskränkning borde äga rum, där hinder från skogsbiologisk synpunkt icke mötte. Utskottet finge erinra, att någon närmare undersökning — såsom av 1923 års riksdag ifrågasatts — vilka skogar under lappmarkslagen som vore att hänföra till den ena eller andra kategorien icke kommit till stånd med hänsyn till Kungl. Maj:ts principiella ståndpunkt till den omhandlade frågan. Det torde emellertid fa anses såsom ostridigt, att de i Norrlands kustland och i Jämtlands län belägna skogarna, vilka låge spridda bland

skogar under skogsvårdslagen, vore av dylik beskaffenhet. — Möjligen kunde i detta avseende en viss tvekan råda i fråga om de nordligaste delarna av kustlandet, vilket även torde gälla de inom Särna och Idre socknar av Kopparbergs län belägna skogarna. Beträffande från vissa håll uttalade farhågor för att befolkningen i nu ifrågavarande trakter skulle komma att missbruka den i allmänna skogsvårdslagen medgivna fria avverkningsrätten torde det vara tillräckligt erinra om de bestämmelser, som denna lag innehöller till förhindrande av dylikt missbruk, och med avseende å förmågan att rätt tillämpa lagens bestämmelser torde goda skäl finnas för antagandet, att denna befolkning ägde lika stora förutsättningar som den i de under lagen nu lydande delarna av Norrland. Utskottet ansåge, att efter verkställd erforderlig utredning förslag borde föreläggas riksdagen om överförande till skogsvårdslagen av berörda under lappmarkslagen lydande skogar eventuellt med den begränsning, som kunde påkallas med hänsyn till antydde tveksamhet i fråga om vissa av dessa skogar.»

Utskottets hemställan om avslag å Kungl. Maj:ts förslag bifölls av båda kamrarna. Utskottets hemställan i övrigt bifölls av första men avslogs av andra kammaren med 94 röster mot 82, som avgavos för bifall till samma hemställan. Denna föranledde sålunda ej någon riksdagens åtgärd.

1927 års skogssakkunniga för Lappmarken, hava i sitt avgivna betänkande hemställt om sådan lagändring, att de utanför lappmarkerna samt Särna och Idre socknar belägna enskilda skogar, som lyda under lappmarkslagen, skola bliva underkastade samma lagbestämmelser i skogsvårdshänseende som kringliggande enskilda skogar samt sålunda underkastade 1923 års skogsvårdslags bestämmelser. Sakkunniga hava som motiv för sin hemställan anført:

*Skogs-
sakkunniga.*

»Det torde vara uppenbart, att avsevärda olägenheter måste uppkomma av ett sådant förhållande, som nu råder, eller att den ena skogsmarken är underkastad en skogslag och angränsande skogsmark en annan. Detta måste i desto högre grad bliva förhållandet, som i ena fallet en myndighet utövar den nödiga kontrollen, medan i andra fallet en annan myndighet fullgör detta värv. Från praktiska och ekonomiska samt administrativa synpunkter måste det ovillkorligen bliva en vinst av icke ringa värde, om enhetliga lagbestämmelser härvidlag genomföras. Några invändningar här emot torde ej heller kunna göras vare sig från biologiska eller klimatologiska synpunkter, ty man läser utan tvekan vara berättigad fastslå, att skogarna å de s. k. ströhemmanen icke i dessa hänseenden förete någon som helst skillnad mot kringliggande under skogsvårdslagen lydande skogar, utan att den omständigheten, att de äro underkastade annan skogslag, har en uteslutande historisk grund. Visserligen har jordbruksutskottet vid 1927 års riksdag ifrågasatt, att beträffande de nordligaste delarna av Norrbottens kustland hinder av skogsbiologisk art möjligtvis skulle kunna förefinnas för ett överflyttande av skog från lappmarkslagens till skogsvårdslagens giltighetsområde, men sakkunniga, som haft sin uppmärksamhet särskilt riktad på dessa förhållanden, hava vid företagna undersökningar blivit fullt förvissade om, att skäl icke föreligger att från skogslagstiftningssynpunkt behandla dessa längst norrut belägna ströhemmansskogar annorlunda än skogarna å ströhemmanen i övrigt.

Ett ytterligare skäl, som starkt talar för att med avseende å ströhem-

manen genomföra enhetliga lagbestämmelser, är, att det för befolkningen, som ju i allmänhet saknar kännedom om de historiska förutsättningarna, måste framstå som en orättvisa, att den ena hemmansägaren skall kunna disponera sin skog på ett annat och kanske friare sätt än grannen, utan att någon olikhet i mark och skog giver anledning härtill. Det har heller icke saknats uttryck för en sådan uppfattning från befolkningens sida. Denna känsla av orättvisa måste för övrigt uppenbarligen särskilt lätt framkallas, när det icke är större sammanhängande områden utan, såsom fallet är med dessa ströhemman, i huvudsak endast spridda skogar, som äro underkastade särskilda lagbestämmelser.

Vid flera tidigare tillfällen, då det varit ifrågasatt att fritaga skogar från lappmarkslagens föreskrifter, har gjorts gällande, att de särskilda bestämmelser, varigenom skogarna underkastats denna lags inskränkningar, tillkommit i samband med kronans upplåtelse av skogarna åt enskilda, samt att dessa bestämmelser därför skulle hava annan än skogsvårdslags karaktär. Från en sådan uppfattning rörande sagda bestämmelsers natur skulle man förhända kunna hämta ett skäl, som talar emot, att enhetliga lagbestämmelser, på sätt de sakkunniga velat föreslå, oförbehållsamt införas. De sakkunniga anse sig därför här böra uttala, att de för sin del icke kunna godtaga en dylik uppfattning, utan att enligt deras mening man icke kan tillägga omnämnda bestämmelser annan innebörd än att de äro av uteslutande skogsvårdslags natur. Bestämmelserna hava aldrig avsett annat än ett betryggande av skogens bestånd och goda vård. Visserligen är sant, att vid deras tillkomst man icke ansett dem kunna tillämpas med avseende å andra skogar än sådana, över vilka kronan fortfarande kunde anses hava dispositionsrätt; men denna försiktighet från statsmakternas sida finner sin förklaring i de lagstiftningsgrundsatser, som vid den tidpunkten omfattades av statsmakterna. Under alla omständigheter torde man — även med en annan uppfattning i denna fråga — icke enligt de sakkunnigas mening med fog kunna låta nämnda förhållande utgöra ett hinder för genomförande av enhetliga lagbestämmelser, då i övrigt starka skäl tala härför.

Sakkunniga hava begränsat sitt förslag till att avse allenast enskilda skogar. Det har nämligen syntts de sakkunniga uppenbart, att med avseende å de allmänna skogar, för vilka lappmarkslagen gäller, d. v. s. skogar å vissa under åborätt upplåtna kronohemman och krononybyggen, icke i detta sammanhang någon ändring bör äga rum.

Då de sakkunniga med sitt förslag gått in för en utvidgning av giltighetsområdet för 1923 års skogsvårdslag, stödjade de sig på den betryggande erfarenhet, som numera föreligger om nämnda lags verkningar. Det måste nämligen anses till fullt ådagalagt, att skogsvårdslagen utrustat den övervakande myndigheten, skogsvårdsstyrelsen, med tillfredsställande maktmedel att förhindra skogsskövling och att framtvunga de skogsvårdande åtgärder, som kunna erfordras för betryggande av skogarnas reproduktion efter företagna avverkningar. Men framför allt kan man ej bortse ifrån betydelsen av den i lagens anda framarbetade frivilliga samverkan mellan skogsvårdsstyrelse och skogsägare och det i samband därmed hos befolkningen framkallade ökade intresset för skogarnas vård. Detta skogligen intresse yttrar sig dels däri, att skogsägarna i allt större utsträckning begära skogsvårdsstyrelsernas råd och biträde vid utstämpling för avverkning i såväl äldre som yngre skog, och dels däri, att arbeten för produktionens höjande, såsom genom dikning av försumpade marker, beståndsvårdande röjningar m. m.

nått en betydande omfattning. I detta frivilliga förtroendefulla samarbete mellan skogsägarna och skogsvårdsstyrelserna har man enligt sakkunnigas mening att finna den säkraste grunden för ett ökat skogsvårdsintresse och därmed förbättrad skogsvård å de enskilda skogarna. Visserligen har man tidigare icke ansett sig böra gå med på ett överflyttande av nu ifrågasatt skogar från lappmarkslagens giltighetsområde till 1923 års skogsvårdsdrag, men orsaken härtill är huvudsakligen att finna i den omständigheten, att man då ännu icke haft tillräcklig erfarenhet rörande sistnämnda lags verkningar inom de nordligaste länen.

Enligt de sakkunnigas mening torde man ej heller behöva befara, att skogarnas överflyttande till skogsvårdsdraget skall komma att medföra några ödesdigra verkningar för skogskapitalets bestånd. Erfarenheten från de i samma landsdelar belägna skogar, som hittills lytt under denna lag, har icke givit anledning till dylika farhågor. Visserligen kan man förvänta, att från nu ifrågasatt hemman, vilka i regel hava riklig tillgång på äldre skog, väsentligt ökade avverkningar komma att företagas under en tidsperiod framåt, men man torde ej behöva befara, att dessa ökade avverkningar skola hava märkbart inflytande på virkesmarknaden. Emot en dylik farhåga torde vara tillräckligt att peka på, att de skogsområden, varom nu är fråga, hava relativt så ringa omfattning, att den ökning i virkestillgången, som därifrån kan framkomma, ej gärna kan utöva någon inverkan på marknadspriset.»

Sakkunniga hava tillika föreslagit vissa övergångsbestämmelser, vilka skulle träda i kraft vid lappmarkslagens avlösande av skogsvårdsdraget, samt i detta samband framhållit, att man för det ifrågasatta utbytet av skogsdrag borde välja en tidpunkt, då ett visst stillestånd i arbetet i skogarna föreläge, t. ex. den 1 maj.

Över sakkunnigas förslag hava yttranden avgivits av länsstyrelserna, landstingens förvaltningsutskott, hushållningssällskapens förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelserna inom Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län, domänstyrelsen, kammarkollegium, centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, Norrlands skogsvårdsförbund samt Sveriges skogsägareförbund.

Yttranden.

Av myndigheterna inom Kopparbergs län har länsstyrelsen hemställt, att de under lappmarkslagen hörande skogarna inom Särna och Idre socknar jämväl måtte undantagas från lappmarkslagens giltighetsområde, men i övrigt icke haft något att erinra mot förslaget. Övriga myndigheter i länet hava icke gjort några erinringar mot sakkunnigas förslag.

Kopparbergs län.

Samtliga myndigheter inom Jämtlands län hava lämnat förslaget utan erinran.

Jämtlands län.

Inom Västerbottens län hava länsstyrelsen, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelsen tillstyrkt förslaget. Hushållningssällskapets förvaltningsutskott har därvid anfört:

Västerbottens län.

»Förhållandena inom de berörda områdena äro sådana, att man, oberoende av den uppfattning man kan hysa om lappmarkslagen inom sitt egentliga giltighetsområde, måste finna det fördelaktigast ur såväl enskild som allmän synpunkt om en och samma skogsdrag blir gällande inom ett och samma

område. De biologiska förhållandena kunna icke återopas som lappmarkslagens stöd vad rör nu berörda områden, och då dessa områden även äro relativt små, kunna de sociala eller ekonomiska följderna av lappmarkslagens föreslagna begränsning näppeligen bliva nämnvärda, om ens några. De fördelar ur administrativ och rättslig synpunkt, som vinnas, äro däremot påtagliga. Tidpunkten för lappmarkslagens begränsning synes också förvaltningsutskottet lämplig.»

Landstingets förvaltningsutskott har yttrat:

»Västerbottens läns landsting har i tidigare avgivna yttranden angående den särskilda skogslagen för lappmarken som sin mening uttalat, att denna lag bör bibehållas. Ehuru nu föreliggande sakkunnigeförslag endast avser hemman i kustlandet — beträffande vilka helt visst praktiska skäl kunna finnas att lägga dem under allmänna skogsvårdslagen — synes det förvaltningsutskottet, att ett ställningstagande till sakkunnigeförslaget kan komma att bli av betydelse principiellt för den särskilda skogslagen i dess helhet. Förvaltningsutskottet, som icke är berett att fatta ett principavgörande innan resultatet av den pågående utredningen om den särskilda skogslagen i dess hela omfattning blivit slutförd, vill för närvarande endast ifrågasätta, att det nu föreliggande förslaget får bli vilande för att behandlas i sammanhang med skogslagen för lappmarken.»

Norrbottnens
län.

Hushållningssällskapetets förvaltningsutskott i Norrbottens län har förutsatt, att vissa inom Pajala och Junosuando socknar belägna områden, där på grund av råhumus föryngringssvårigheter förefinnas, icke med nuvarande lagbestämmelser skulle kunna förklaras såsom svärförnygrade. Med hänsyn härtill anser förvaltningsutskottet, att samma områden böra bibehållas under lappmarkslagen, men har eljest icke haft något att erinra mot sakkunnigas förslag. Utskottet anför:

Om man närmare studerar de av de sakkunniga upprättade tabellerna över arealer och virkesförråd inom de olika socknarna, finner man, att, medan impedimenten å hemmanen i de nordligaste socknarna Pajala, Junosuando och Täreändö uppgå till sammanlagt 52 procent av totalarealen, motsvarande siffra för övriga socknar i kustlandet utgör blott 34 procent. Dessa impediment bestå nära nog helt och hållet av myrmarker. Det torde icke kunna bestridas, att myrbildningen liksom uppkomsten av försumpade marker har ett mycket intimt samband med nederbördens förhållande till avdunstningen eller med andra ord med de klimatiska förhållandena. Även de för förstnämnda socknar angivna låga kubikmassorna per ytenhet torde hava sin grund i samma förhållande, enär avverkningarna i dessa trakter ända till senaste åren på grund av oordnade flottledsförhållanden haft jämförelsevis obetydlig omfattning och således icke kunnat inverka på beståndens slutenhet. Härtill kommer, att hela Muonionalusta kapellförsamling samt vissa delar av Junosuando och Pajala socknar ligga ovan marina gränsen, vilken bildar en markerad skillnad även i skogligt avseende. Detta område har en medeltemperatur under juni—september månader, som ligger under 10.5° Celsius, vilket spelar en avgörande roll för tallens fröproduktion. Goda fröar äro också ytterst sällsynta i dessa trakter. Visserligen förekomma liknande förhållanden även inom andra delar av kustlandet, men dels äro dessa av mindre omfattning, dels upptagas de huvudsakligen av kronoparker och allmänningar. Då av sakkunnigeutlåtandet icke framgår arten eller sättet för de undersökningar, varpå de grunda sitt uttalande om tillståndet i skogarna i de nordligaste delarna av kustlandet, kan man ju icke heller närmare bedöma desamma, men för var och en som sett sko-

garna i Muonionalusta och vissa delar av Junosuando och Pajala är det uppenbart, att de förete ett betydligt sämre utseende än inom övriga delar av kustlandet. När förvaltningsutskottet tillstyrkte dimensionslagens ersättande med skogsvårdslagen för de fria hemmanen även i dessa trakter, skedde det med stor tvekan, men med hänsyn till att en stor del av hemmansskogarna lydde under lappmarkslagen, ansåg det sig kunna gå med därpå. Härvid bör emellertid bemärkas, att då hade man att välja på skogsvårdslagen eller dimensionslagen, vilken senare icke erbjöd närmelsevis samma effektiva skydd för skogen, som lappmarkslagen. Att härpå grunda ett överförande av även övriga hemman till skogsvårdslagen synes icke befogat, då det såsom redan visats, uppenbarligen råder väsentligt olika förhållanden såväl i klimatiskt som biologiskt hänseende i dessa trakter i förhållande till övriga delar av kustlandet. De sakkunniga hava tydligen ansett, att, då det här är fråga om hemman, som ligga inom den nuvarande skogsvårdslagens giltighetsområde, så är det självfallet, att de skola lyda under denna lag, oberoende av om de ligga i omedelbar närhet till kronohemman och nybyggen samt kronoparker och oberoende av alla andra hänsyn och att lagen om svärföryngrade skogar torde erbjuda ett tillräckligt effektivt skydd för skogarna i de nordligaste delarna av kustlandet. Av denna anledning torde de hava ansett, att någon ingående utredning av de spörsmål, som utskottet och departementschefen begärt, icke erfordras beträffande skogarna i kustlandet. Emellertid gälla bestämmelserna om svärföryngrade skogar endast ifråga om skogsmarks belägenhet »i havsbandet eller på höjder eller eljest i särskilt exponerat läge», således icke ifråga om de här allmänt förekommande råhumusmarkerna, som dock upptaga stora arealer. Ett oeftergivligt villkor för att dessa marker skola kunna behandlas såsom svärföryngrade skogar är, att § 18 i 1923 års skogsvårdslag omarbetas till den huvudsakliga ordalydelse, som den hade i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget. Någon besparing för statsverket genom den föreslagna åtgärden är utesluten, såvida icke motsvarande kostnader skola överflyttas på skogsägarna, vilket dock är varken lämpligt eller rättvist, enär ett överflyttande av ifrågavarande skogar under skogsvårdsstyrelsen kommer att medföra väsentligt ökade utsyningskostnader för de hemmansägare, vilka komma att anlita skogsvårdsstyrelsens personal som biträde vid utsyningarna, vilket i regel torde bliva fallet. Verkställd utredning visar nämligen, att de kostnader, som drabba skogsägarna för utsyning enligt skogsvårdslagen uppgå till väsentligt högre belopp än för motsvarande arbete enligt lappmarkslagen. Vid frågans behandling inför 1927 års riksdag uttalades tämligen samstämmigt, att utgångspunkterna för omarbetande av lappmarkslagstiftningen böra vara dels tillgodoseende av kravet på uthålligt skogsbruk, dels vidtagande av åtgärder för återväxtens betryggande, men att den övermogna och skadade skogen bör tillgodogöras snarast möjligt. Givetvis hade det betydligt underlättat ett ställningstagande till förevarande fråga, om dessa riktlinjer beaktats av de sakkunniga vid utarbetandet av det föreliggande förslaget. Under nuvarande förhållanden är det ju icke möjligt att företaga en jämförelse mellan skogsvårdslagen och den reviderade lappmarkslagen, då något förslag till den senare eller utredning här om icke föreligger. När detta förslag föreligger, skall det kanske visa sig att det, förutom tillgodoseendet av det inom riksdagen allmänt uttalade kravet på uthållig avkastning och förslag till åtgärder för återväxtens betryggande, även innehåller bestämmelser, som möjliggöra ett hastigare tillgodogörande av den överåriga skogen och i övrigt äro avsedda att främja en

god beståndsvård. Måhända skall det även möjliggöra för de skogsägare, som äga därtill kompetent personal, att under vederbörlig kontroll själva handhava vården av sina skogar. Kanske skall detta förslag vara ägnat att tillgodose såväl skogens som skogsägarnas berättigade intressen bättre än skogsvårdslagen, beträffande vilken redan nu från flera håll framställts krav på revision i flera avseenden. Om emellertid den omständigheten, att ifrågavarande hemmansskogar äro belägna inom 1923 års skogsvårdslags giltighetsområde skall vara avgörande på frågan om, under vilken skogslag dessa skola lyda, får förvaltningsutskottet, under erinran om vad det och landstingets förvaltningsutskott anförde år 1923, då de hade att yttra sig över dimensionslagens ersättande med skogsvårdslagen, framhålla, att en nödvändig förutsättning för genomförande av den ifrågasatta förändringen är, att statsverket bestrider de ökade kostnader, som härigenom förorsakas skogsvårdsstyrelsen, så att icke dessa kostnader överflyttas på skogsägarna. Då staten får vidkännas nästan samtliga kostnader för lappmarkslagens handhavande, skulle detta icke innebära någon ökad utgift för statsverket, utan endast medlens överflyttande på det organ, åt vilket anförtros vården och tillsynen av dessa skogar. Med stöd av vad ovan anförts beträffande inom Muonionalusta kapellförsamling och inom vissa delar av Pajala och Junosuando socknar belägna hemmansskogar får förvaltningsutskottet hemställa, att dessa skogar undantagas från den föreslagna förändringen, åtminstone till dess noggrann utredning angående de skogliga förhållandena å dessa områden föreligger och gränserna för dessa kunna närmare angivas, samt att bestämmelserna i § 18 angående svårföryngrade skogar bliva ändrade därhän, att de komma att omfatta även råhumusmarker.»

Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län har ansett sig kunna lämna utan erinran de sakkunnigas förslag i vad det avsåge huvudparten av de skogar, som vore ifråga. Beträffande skogarna i länets kustlands nordligaste delar har skogsvårdsstyrelsen dock icke lika oförbehållsamt godtagit de sakkunnigas förslag, då inom dessa trakter funnos avsevärda områden med svårföryngrad skog. Styrelsen åberopar beträffande dessa skogar en av biträdande länsjägmästaren S. Lindroth gjord utredning samt anför vidare.

Att de sakkunniga ansett, att inga svårföryngrade områden skulle förefinnas, kunde man icke förutsätta, utan torde förhållandet vara, att de förmenat sådana områden kunna hänföras till svårföryngrad område jämlikt skogsvårdslagens 18 §. Med hänsyn till uttalanden från en del håll att nämnda paragrafs avfattning icke skulle göra densamma tillämplig i sådan utsträckning, som i förevarande fall skulle påfordras, ansåge skogsvårdsstyrelsen emellertid, att detta först borde klargöras och skogsvårdslagens 18 § eventuellt ändras, innan lappmarkslagen upphävdes för de angivna trakterna. Med hänsyn till berörda omständigheter och då lappmarkslagen snart skulle omarbetas, finge skogsvårdsstyrelsen för sin del förorda att, i avvaktan härpå, med lagändringen skulle anstå för det i länets kustlands nordligaste delar belägna området.

Det sålunda avsedda området hade utmätts å en yttrandet bifogad karta samt överensstämde med det område, som i biträdande länsjägmästaren Lindroths utredning benämnts »Muonionalustaområdet».

I ovannämnda utredning anför Lindroth bland annat:

»Ligger sommarens medeltemperatur under 10.5° C. blir tallens fröproduktion som regel mycket dålig. Goda fröar bliva i sådana trakter sällsynta. Detta överensstämmer också med erfarenheter från nu ifrågavarande landsända. En av de viktigaste för att icke säga den viktigaste faktorn för skogens förnyring är därmed icke tillfinnandes. Jag har försökt utröna, inom vilka områden, om vilka här är fråga, medeltemperaturen under sommaren understiger 10.5° C. Detta befinnes vara fallet dels inom en mängd mindre spridda partier, dels inom tre större sammanhängande områden. Av dessa utgöra Muonionalusta kapellförsamling, norra delen av Junosuando socken samt nordvästra delen av Pajala socken — här nedan benämnt Muonionalustaområdet — ett; västra delarna av Täreändö och Korpilombolo socknar ett annat och slutligen nordvästra delen av Övertorneå socken, sydvästra delen av Pajala socken och östra delen av Korpilombolo socken ett tredje. Av dessa utgöras de två senare områdena till övervägande del av kronoparker delvis även av allmänningar. Något mera framträdande behov av avsättande av s. k. svärförnygrade områden här, kan därför icke anses föreligga. Samma är förhållandet med ovannämnda mindre partier. Inom »Muonionalustaområdet» förefinnes däremot en betydande areal enskilda skogar, varför här, i den händelse skogsvårdslagen skulle vinna tillämpning på samtliga, särskilda åtgärder anses nödvändiga, för att icke förnyringen skall äventyras på avsevärda arealer. Det torde dessutom vara att anmärka, att detta avskilda område är det ur bevakningssynpunkt mest svåråtkomliga delen av hela kustlandet. »Muonionalustaområdet» ligger så gott som helt och hållet ovan marina gränsen till skillnad från den övervägande delen av det övriga kustlandet. Marken är därför uppbyggd enbart av morän- och rullstensgrus (sand). Det senare jordslaget sätter sin prägel på de i östra delen av området mot Muonioälven liggande byarna, sådana som Muodoslombolo, Merasjärvi, Kitkiöjärvi, Kitkiöjoki och Parkajoki. Dessa kunna närmast sägas ligga på en mager sandplåt. Flerstädes påträffas vegetationslösa vindfläckar. Tallplantorna äro här liksom överallt inom hela »Muonionalustaområdet» ofta deformerade av olika orsaker (ren, insekter och svampar). Allt som allt kan sägas, att denna del utgör det mest svärförnygrade inom hela kustlandet. Mer åt sydväst mellan Muonio- och Lainio älvar ligger ett högt parti, där expositionen i vanlig skoglig bemärkelse i förening med mager jordmån försvårar förnyringen. Här ligga byarna Kärendöjärvi och Parkalombolo. Väster om Lainioälven slutligen påträffas ett storslaget ändmoränsområde med åsar och mellanliggande myrar och sjöar. Delvis ligger detta område högt. Byn Oksajärvi inom denna del ligger på cirka 300 meters höjd över havet. Ifråga om detta område gäller om förnyringen detsamma som sagts om byarna Kärendöjärvi och Parkalombolo.»

Skogsvårdsstyrelsen har i sitt yttrande slutligen berört frågan om de ekonomiska följderna av de sakkunnigas förslag samt i detta hänseende yttrat:

Skogsstatens kostnader för ifrågavarande skogar samt kronohemman och nybyggen lära hava uppgått till 42,171 kronor i medeltal för vart och ett av åren 1925—1927. I Kungl. Maj:ts proposition nr 95 år 1924 beräknades statens utgifter år 1921 till cirka 80,000 kronor för samtliga dessa skogar, vilket för Norrbottens län gör cirka 57,000 kronor. Sedan 1921 hava alltså utgifterna väsentligt sjunkit. Huru stora kostnader skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län kan åsamkas genom övertagandet av ifrågavarande skogar, är vanskligt att nu avgöra. Någon nämnvärd minskning i de nuvarande

kostnaderna torde icke vara att förvänta. Någon personalminskning beträffande övervakningen av dessa skogar kan icke beräknas. Bevakningen måste nämligen göras betydligt mera effektiv i och med stämplingtvångets upphävande. Utsynings- och stämplingsarbetena torde ej heller komma att nämnvärt minskas. Däremot bortfalla de nu obligatoriska skogsindelingsarbetena. Vid bedömande av kostnaden för ifrågasatt ytterligare arbetsuppgift åt skogsvårdsstyrelsen måste bemärkas, att styrelsen för sitt nuvarande arbete icke disponerar över tillräckliga medel. Styrelsen har också blivit sämre tillgodosedd med anslagstilldelningen sedan statsanslagen till samtliga skogsvårdsstyrelser år 1927 sammanslogos. Vid det ifrågasatta överförandet under skogsvårdslagen av ströhemmanen måste skogsvårdsstyrelsens personal sålunda utökas med särskild personal härför. Denna utökning uppskattas till minst 1 biträdande länsjägmästare samt 6 extra länskogvaktare, för vilka totalkostnaderna torde kunna beräknas till i runt tal 32,000 kronor per år.»

Landstingets förvaltningsutskott har åberopat skogsvårdsstyrelsens i länet yttrande.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har i princip förordat de sakkunnigas förslag men ifrågasatt, att lappmarkslagen skulle bibehållas för det inom den nordligaste delen av Norrbottens kustland belägna området. Såsom motiv för sin ståndpunkt har länsstyrelsen andragit:

»Oavsett vilken ståndpunkt man intager till frågan om lappmarkslagens fortsatta tillämpning inom de egentliga lappmarkerna, synes det icke gärna kunna råda mer än en mening därom, att det nuvarande förhållandet med avseende å enskilda skogar inom kustlandet, där i stort sett skogsvårdslagen tillämpas men lappmarkslagen gäller beträffande enstaka hemman och lägenheter, i längden icke är hållbart. Sedan numera genom erfarenhet blivit bestyrkt, att skogsvårdslagen i det stora hela väl fyller sitt ändamål även inom Norrbottens och Västerbottens läns kustland, torde tiden vara inne att undanröja den olikformighet, som för närvarande råder, och inordna även de s. k. ströhemmanen under skogsvårdslagens bestämmelser. Länsstyrelsen anser sig därför böra i princip förorda det föreliggande förslaget. Emellertid har nu såväl av länets skogsvårdsstyrelse, vars yttrande åberopats av landstingets förvaltningsutskott, som ock av hushållningssällskapets förvaltningsutskott ifrågasatts, att de nordligaste delarna av länets kustland, omfattande vissa delar av Pajala och Junosuando socknar, icke skulle inbegripas i den nu föreslagna utvidgningen av skogsvårdslagens tillämpningsområde. Med hänsyn därtill att skogsvårdslagen redan gäller för större delen av de enskilda skogarna inom ifrågasatt områden, synes skogsvårdsstyrelsens uttalande i ämnet närmast peka på behovet av ett förtydligande av 18 § skogsvårdslagen. Genom den av utskottet gjorda ändringen i det ursprungliga förslaget har denna paragrafs räckvidd onekligen bliva något dunkel. Det synes emellertid länsstyrelsen påtagligt, att sådana klimatiska förhållanden, som förorsaka väsentligen nedsatt fröproduktion och låg grobarhet, i lika hög grad som belägenhet i havsbandet eller på höjder eller eljest i särskilt exponerat läge böra kunna åberopas som skäl för tillämpningen av de särskilda bestämmelser, som enligt skogsvårdslagen gälla för svårföringrad skog. Då tvekan nu tydligen råder om innebörden av 18 §, synes det vara av vikt att densamma gives en sådan formulering, att skogarna inom ifrågasatt områden må kunna förklaras för svårföringrade i skogsvårdslagens mening. Därest emellertid den sålunda ifrågasatta

lagändringen icke omedelbart kan bringas till stånd, biträder länsstyrelsen skogsvårdsstyrelsens förslag, att från den nu föreslagna förordningens tillämpning tillsvidare undantagas de av styrelsen närmare angivna områdena av Pajala och Junosuando socknar. I övrigt har länsstyrelsen icke funnit anledning till någon erinran mot det föreliggande förslaget.»

Inom centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har majoriteten hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förelägga 1929 års riksdag det av de sakkunniga framlagda förslaget till antagande.

Centralrådet.

Två ledamöter hava ansett, att centralrådet bort hemställa att, då slutlig ståndpunkt till de sakkunnigas förslag ej lämpligen borde tagas förrän i samband med prövning av frågan om ändrad lagstiftning för de under lappmarkslagen lydande skogar, som vore belägna inom lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, de sakkunnigas förslag för närvarande ej måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Centralrådets majoritet har i sitt yttrande anfört bland annat:

» I all lagstiftning bör den grundläggande principen vara att åstadkomma största möjliga rättvisa och enhetlighet. Konsekvensen härav är, att inom riket även största möjliga enhetlighet i skogslagstiftningshänseende måste eftersträvas. Detta syfte främjas i utpräglad grad genom de sakkunnigas förslag, som sålunda bör vara värt att utan dröjsmål förverkligas, om ej mot detsamma synnerligen bärkraftiga skäl kunna avvägras. Centralrådet har tidigare antytt, att den lagstadgade inskränkningen i dispositionsrätten till ifrågavarande skogar numera ej synes kunna tolkas som tillkommen i annat syfte än att befrämja skogsvården. Ur denna synpunkt möta sålunda ej några hinder för genomförande av de sakkunnigas förslag. Ej heller torde med fog kunna påstås, att detta skulle medföra några som helst sociala vådor. Ett inrymmande av dessa spridda skogar om sammanlagt något över 200,000 har under 1923 års skogsvårdslag kan näppeligen tänkas för framtiden komma att ofördelaktigt påverka arbetsmarknaden, och farhågorna om att därigenom ägarnas ekonomi i allmänhet skulle försämrats torde helt säkert vara överdrivna. Lika litet kan den ifrågasatta lagändringen ur näringspolitisk synpunkt vara av större betydelse, vilket här ej närmare torde behöva utvecklas.

Vad slutligen angår den biologiska sidan av saken kräves förvisso intet annat försvar för de sakkunnigas förslag än att påpeka, att de skogar, den förändrade lagstiftningen gäller, ligga i trakter, där skogarna i allmänhet redan höra under 1923 års skogsvårdslag, från vilka de i biologiskt hänseende på intet vis skilja sig. Ett skärskådande av frågan ur ovan berörda synpunkter kan sålunda enligt centralrådets mening ej ge annat än kraftigt stöd åt de sakkunnigas förslag, genom vars realiserande större enhetlighet i skogslagstiftningshänseende skulle åstadkommas. För frågans allsidiga bedömande återstår sålunda endast att pröva, huruvida en skogslag, byggd på uthålligt skogsbruk och utsyningsväng, ur samhällets synpunkt är så värdefull i jämförelse med allmänna skogsvårdslagen, att den berättigar till kvarhållande av ströhemmanens ägare under särlagstiftning och till brytande för dessa av kravet på enhetlig lagstiftning. Centralrådet kan ej finna, att lappmarkslagen besitter så värdefulla egenskaper, att detta bör ske. Tvärtom anser centralrådet, att uthålligt skogsbruk, i den bemärkelse det fått i och för ifrågavarande skogar upprättade hushållningsplaner, knappast kan vara att eftersträva, då de skogars virkesförråd, sagda hushållningsplaner

avse, oftast äro synnerligen onormalt sammansatta med överskott av mogen och övermogen skog. För rikets och exportindustriens virkesförsörjning torde den uthållighet i skogsbruket, skogsvårdslagen garanterar, i allmänhet och vad angår nu ifrågavarande skogar vara tillfyllest. Vad åter utsynings-tvånget beträffar måste erkännas, att detta givetvis medfört både fördelar och olägenheter. Den sakkunskap, som anlitas för utsyningarnas verkställande, måste förutsättas åtminstone skänka skogen en ur biologisk synpunkt så god vård, som hushållningsplanen medger. Å andra sidan torde ej kunna förnekas, att utsyningstvånget måste utgöra en hämsko på skogsägarnas intresse, vilket, att döma av de erfarenheter skogsvårdslagens tillämpning givit, i längden blir den viktigaste hävstängen för åstadkommandet av en på lång sikt inriktad, förbättrad skogsskötsel. Lappmarkslagens ersättande med skogsvårdslagen skulle ju ej heller innebära, att skogsägaren för sin utsyning bleve utan sakkunnigt biträde, då skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän härför stå till förfogande. Centralrådet anser sålunda, att för ifrågavarande skogar skogsvårdslagen är att föredraga framför lappmarkslagen. Vore förhållandet omkastat och i stället den senare i alla avseenden överlägsen skogsvårdslagen, bleve konsekvensen av det åskådningssätt, som för centralrådet här varit vägledande, att 1923 års skogsvårdslag borde ändras till uthålligt skogsbruk och utsyningstvång. En utveckling mot större tvång och ofrihet torde dock ej i vår tid ur någon synpunkt kunna försvaras. Som centralrådet redan nämnt, har skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län med visst förbehåll skänkt sin anslutning till de sakkunnigas förslag. Detta förbehåll gäller kustlandets nordligaste spets, där enligt skogsvårdsstyrelsens mening skogen måste betraktas som svärföringrad. Ett jämförande studium av den i skogsvårdsstyrelsens yttrande citerade utredningen och den samma yttrande bilagda kartan ger emellertid vid handen, att de särskilt svärföringrade angivna trakterna (byarna) av Muonio- och Luostajärvi-området med få undantag utgöras av skogar, som ej äro underkastade inskränkt dispositionsrätt. Då frågan om lappmarkslagens bibehållande för de sålunda särskilt angivna trakterna enligt centralrådets mening ej synes vara av den betydelse, skogsvårdsstyrelsen velat tillägga densamma, finner sig centralrådet sakna anledning förorda lappmarkslagens bibehållande å av skogsvårdsstyrelsen föreslaget område. Detta så mycket mera som enligt centralrådets mening hinder ej torde möta för skogsvårdsstyrelsen att efter vederbörlig framställning få önskat område förordnat såsom svärföringrad.»

Domänstyrelsen.

Domänstyrelsen har — efter hörande av överjägmästarna i de områden, som beröras av förslaget — under återropande av dessas yttranden uttalat önskvärdheten av att ändring i lappmarkslagen vidtoges för samtliga däri avsedda skogar i ett sammanhang.

Överjägmästarna.

De i ärendet hörda överjägmästarna hava avstyrkt de sakkunnigas förslag samt i allmänhet hemställt, att med lagstiftningen för de så kallade ströhemmanen skulle anstå i avbidan på den skogslag för själva lappmarken, som de sakkunniga hade under utarbetande.

Kammarkollegium.

Kammarkollegium har lämnat förslaget utan erinran.

Norrlands skogsvårdsförbund.

Inom styrelsen för Norrlands skogsvårdsförbund hava två olika meningar kommit till synes. De fyra ledamöter, som utsetts bland statens skogstjänstemän, hava hemställt, att frågan om inskränkning i lappmarkslagens

tillämpningsområde måtte få anstå, intill dess de sakkunnigas uppdrag i fråga om revision av lappmarkslagen blivit slutfört. De fyra övriga ledamöterna hava tillstyrkt de sakkunnigas förslag.

Sveriges skogsägareförbund har uttalat, att förbundet för sin del icke hade något att erinra emot de sakkunnigas utredningar och motivering samt förty tillstyrkte den av de sakkunniga föreslagna lagändringen.

*Sveriges
skogsägare-
förbund.*

De skäl, som av de sakkunniga framlagts för ett omedelbart överförande till 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde av de under lappmarkslagen lydande skogar, som äro belägna utanför lappmarken samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län, synas mig vara bärande. Den synpunkt, som för de sakkunniga vid frågans avgörande varit mest vägande, har uppenbarligen varit den, att vid all lagstiftning likformighet måste eftersträvas, så att icke de, för vilka lagarna skola gälla, få känslan av olikartad behandling från lagstiftarnas sida, samt att denna likformighet icke får brytas utan att särskilda skäl därtill verkligen föreligga. Denna de sakkunnigas ståndpunkt kan av mig obetingat godtagas. Jag kan ej heller finna, att det föreligger några verkliga skäl för att skogarna å dessa ströhemman skola bibehållas i en undantagsställning gentemot kringliggande i enskild ägo varande skogar. Från skogsbiologisk synpunkt förefinnes ingen skillnad dem emellan och, om man bortser från de i nordligaste delen av Norrbottens kustland belägna ströhemmanen, rörande vilka särskilda förhållanden råda och till vilka jag senare skall återkomma, har icke heller under ärendets behandling gjorts gällande, att hinder av biologisk art skulle råda mot att låta bestämmelserna i 1923 års skogsvårdslag bliva gällande jämväl med avseende å skogarna å ströhemmanen.

**Departement-
chefen.**

Vad angår de skadliga verkningarna av social natur, vilka man befarat skola bli en följd av den ifrågasatta överflyttningen, torde dessa bli föga kännbara. Man kan väl näppeligen tänka sig, att frigörandet från utsyningstvånget av dessa inom ett stort område spridda skogar om sammanlagt något över 200,000 hektar skulle komma att för framtiden i större mån påverka arbetsmarknaden. Farhågorna för att skogsägarnas ekonomi i allmänhet skulle försämrans genom alltför stora avverkningar torde icke behöva vara större i fråga om förevarande skogar än de intill dem liggande, under skogsvårdslagen redan lydande marker.

Såsom skäl emot utsyningstvångets upphävande och ströhemmansskogarnas inordnande under allmänna skogsvårdslagen hava jämväl andragits de särskilda omständigheter, under vilka utsyningstvånget å dessa skogar tillkommit. Enligt min mening har emellertid frågan om utsyningstvångets innebörd, vilken fråga ju är föremål för skiljaktiga meningar, i förevarande fall huvudsakligen historiskt intresse och bör icke tillmätas större betydelse, när huvudändamålet är att tillse, att skogen kommer under en vård och tillsyn som överensstämmer med statens intressen av skogens bevarande samtidigt som den enskildes krav på upprätthållande av enhetliga bestäm-

melser för de skogar, som i biologiskt och klimatiskt hänseende äro likställda, tillgodoses.

Såsom ytterligare stöd för min mening att biträda de sakkunnigas ståndpunkt vill jag framhålla, att såväl länsstyrelserna som skogsvårdsstyrelserna i de båda nordligaste länen funnit, att allmänna skogsvårdslagen därstädes i stort sett visat sig hava goda verkningar. Man äger jämväl rätt att vänta, att ett överflyttande av ströhemmanen till skogsvårdsstyrelsernas arbetsområde skall få till följd, att å dessa hemman föryngringsåtgärder och andra behöfliga arbeten till skogsvårdens höjande skola komma till stånd i avsevärt större omfattning än vad tidigare skett. Man kan icke bortse ifrån det förhållandet, att skogsstatens huvuduppgift självfallet måste vara förvaltandet av statens egna fastigheter. Tillsynen och kontrollen över enskildas skogar, däribland ströhemmanen, måste därför, när särskilda skäl icke kräva undantag, bliva en andra hands uppgift för skogsstaten samt för denna komma att kännas huvudsakligen betungande och detta alltmer i den mån krav på intensivare skogsvård framkommer. För skogsvårdsstyrelserna åter måste tillsynen över enskildas skogar alltid bliva en första hands uppgift, då ju dessa organisationer äro tillskapade för detta ändamål.

I likhet med de sakkunniga anser jag ifrågavarande överflyttning från lappmarkslagen till 1923 års skogsvårdslag böra begränsas till att avse allenast enskilda skogar. Det måste nämligen anses olämpligt, att med avseende å de allmänna skogar, för vilka lappmarkslagen gäller och beträffande vilka staten har särskilda intressen, för närvarande vidtagas sådana åtgärder, att tillsynen över dem skulle avhändas skogsstaten.

De i ärendet hörda lokala myndigheterna inom Norrbottens län hava uttalat, att inom nordligaste delen av länets kustland skogarna i viss omfattning hade karaktären av svårföryngrade, samt att därför betänkligheter måste hysas mot att nu lägga ströhemmanen därstädes under allmänna skogsvårdslagen. Skogsvårdsstyrelsen har å karta markerat det område — omfattande delar av Pajala och Junosuando socknar — som sålunda enligt dess förmenande borde på grund av sin svårföryngrade karaktär bibehållas under lappmarkslagen. Detta område omfattar enligt verkställd utredning omkring 100,000 hektar enskilda skogar. Därav utgöras emellertid 64,000 hektar av sådana skogar, som redan nu lyda under allmänna skogsvårdslagen, under det att blott 36,000 hektar tillhöra lappmarkslagens tillämpningsområde. Därtill kommer, vilket jämväl påvisats av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, att de hemmansskogar, som i skogsvårdsstyrelsens utredning betecknats som särskilt svårföryngrade, i flertalet fall redan nu innehavas med fri dispositionsrätt, under det att flertalet av de ofria skogarna ligga inom områden, som skogsvårdsstyrelsen betecknat som biologiskt bättre lottade. Vid sådant förhållande samt då de sakkunniga vid sin resa i förevarande trakter kommit till den bestämda uppfattningen att behov icke föreligger att bibehålla ströhemmanen därstädes under lappmarkslagen, finner jag mig sakna anledning att föreslå åtgärder i sådan

riktning. Denna ståndpunkt finner jag så mycket mer motiverad som Kungl. Maj:t, därest föryngringssvårigheter i anförd omfattning skulle föreligga, torde vara oförhindrad att efter hemställan av vederbörande skogsvårdsstyrelse för de inom ifrågasvarande trakter belägna skogar meddela sådant förordnande, som omtalas i skogsvårdslagens § 18, därest behov därav visas föreligga.

Någon rubbning i revirindelning eller med avseende å den ordinarie personalen å reviren synes knappast påkallas av den nu ifrågasatta överflyttningen av skogsmarker. Däremot torde inskränkningar kunna ske beträffande den extra personalen inom reviren. Vad angår det ökade arbete, som kommer att åligga skogsvårdsstyrelserna, torde viss ökning i dessas arbetskrafter komma att erfodras. Man torde härvid hava rätt att förvänta, att skogsstatens övertaliga personal i största möjliga utsträckning tages i anspråk av skogsvårdsstyrelserna.

Ströhemmanens överflyttande från domänstyrelsens till skogsvårdsstyrelsernas överinseende medför en avsevärd förenkling i administrativt hänseende, varigenom statens förvaltningskostnader i viss utsträckning komma att nedbringas. Svårigheter torde dock föreligga att på förhand tillförlitligt beräkna storleken av denna besparing.

Enligt inom domänstyrelsen verkställd utredning kunna de årliga kostnaderna för lappmarkslagens handhavande i vad ströhemmanen angår för närvarande beräknas till 67,010 kronor. Därav skulle 36,447 kronor belöpa å Norrbottens län, 17,899 kronor å Västerbottens län samt 12,664 kronor å Västernorrlands och Jämtlands län. Från ströhemmanen influtna utsyningsavgifter hava under år 1927 uppgått till 9,153 kronor, och detta belopp torde kunna anses utgöra ett ungefärligt riktigt medeltal. Domänverkets utgifter skulle sålunda, genom att värden om skogarna å ströhemmanen bortfölla, årligen minskas med omkring 57,850 kronor. Detta belopp får nog anses vara lågt beräknat. Till jämförelse kan påpekas, att i den till 1924 års riksdag framlagda propositionen nr 95 dåvarande chefen för jordbruksdepartementet beräknade domänfondens årliga kostnader för ströhemmanens skogar till omkring 80,000 kronor.

Å andra sidan måste man naturligtvis räkna med förhöjda utgifter för skogsvårdsstyrelserna i samma mån som dessas arbetsuppgifter ökas. Vad Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län beträffar synes denna ökning knappast bliva så betydande, att den icke torde kunna tillgodoses inom den nuvarande finansiella ramen med den stegring av skogsvårdsavgifter samt andel i statsanslag, som blir en följd av arealökningen. För Norrbottens län kommer däremot saken att ställa sig annorlunda. Här blir ökningen av arbetsbördan relativt mycket större utan att inkomsterna i motsvarande mån komma att stiga. Saken är nämligen den, att inkomsterna av skogsvårdsavgifter från de avsides belägna skogar med låga rotvärden, varom här är fråga, bliva synnerligen obetydliga. De hava uppskattats att uppgå till allenast omkring 2,000 kronor årligen. Genom centralrådet för

skogsvårdsstyrelsernas förbund har verkställts utredning för beräkning av de ökade utgifter, skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län skulle åsamkas på grund av de nytillkomna ströhemmanen. Enligt denna utredning skulle sagda utgifter årligen komma att belöpa sig till omkring 35,000 kronor. För Norrbottens län skulle i anslutning till denna beräkning framdeles komma att erfordras ett ej oväsentligt ökat årligt anslag.

Av de skäl, som härovan framlagts, har jag funnit mig böra förorda, att ströhemmanen på sätt de sakkunniga föreslagit nu överföras till 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde. I överensstämmelse härmed har jag låtit utarbeta förslag till sådan ändring av 1 § i lappmarkslagen, att denna lag icke längre skall vara tillämplig å enskilda skogar belägna utom lappmarken samt Särna och Idre socknar i Kopparbergs län. Jag vill emellertid framhålla, att mitt ställningstagande beträffande nu förevarande skogar icke i någon mån får anses innebära ett ståndpunktstagande till frågan om skogslagstiftningen för själva lappmarken samt Särna och Idre socknar. Nämda trakter få uppenbarligen bedömas efter de särskilda förhållanden, som med avseende å dem äro rådande.

Beträffande tiden för genomförandet av den föreslagna överflyttningen delar jag de sakkunnigas mening, att en tidpunkt bör väljas, då ett visst stillestånd i arbetet i skogarna föreligger. Tiden omkring den 1 maj torde fylla ett sådant krav, varför bestämmelserna föreslås skola träda i kraft den 1 maj 1930.

I likhet med de sakkunniga finner jag vidare vissa övergångsbestämmelser vara erforderliga vid lappmarkslagens ersättande med skogsvårdslagen med avseende å ströhemmanens skogar.

Av allmänna regler följer, att rättsförhållanden, som uppkommit genom avverkningar, vilka ägt rum å här avsedda skogar före skogsvårdslagens ikraftträdande, böra bedömas enligt den vid tiden för avverkningarnas verkställande gällande lagen. Denna grundsats innebär å ena sidan, att något krav å reproduktionsåtgärder enligt skogsvårdslagen ej bör kunna framställas med anledning av dylika avverkningar. Å andra sidan följer därav, dels att vederbörande är pliktig vidtaga sådana åtgärder för skogsvårdens befrämjande, som blivit föreskrivna som villkor för avverkningen, dels ock att överträdelser av lappmarkslagen, som vid berörda avverkningar ägt rum, böra straffas efter sagda lag jämväl efter skogsvårdslagens ikraftträdande. Vidare torde berörda grundsats hava till följd att, därest beträffande sådan avverkning, varom här är fråga, föreskrift enligt 8 § i lappmarkslagen meddelats om överhållande av vissa träd såsom fröträd samt dessa träd vederbörligen märkts, vad i lappmarkslagen är stadgat om förbud mot avverkning av dylika träd och överträdelse av sådant förbud bör fortfara att gälla efter skogsvårdslagens ikraftträdande.

Därest utsyningsförrättning verkställts enligt lappmarkslagen av skogsstatstjänsteman utan att avverkning därefter företagits, bör icke en dylik förrättning komma att sakna betydelse. En sådan utsynning torde böra få

giltighet så tillvida, att avverkning i enlighet med utsyningen och med iakttagande av de i samband därmed till äventyrs lämnade föreskrifter må äga rum inom viss begränsad tid, varvid lappmarkslagens och icke allmänna skogsvårdslagens föreskrifter bliva med avseende å avverkningen tillämpliga. Skulle däremot vid avverkning inom den skogstrakt, där utsyning ägt rum, avverkningen utsträckas utöver utsyningen eller i utsyningsprotokollet meddelade föreskrifter frånträdas, böra uteslutande skogsvårdslagens bestämmelser med därav föranledd reproduktionsskyldighet komma till tillämpning beträffande avverkningen. Såsom lämplig tidsbegränsning i berörda avseende torde kunna antagas en tid av fem år.

Vad angår tillstånd till odlingsföretag och föreskrift därom, som av länsstyrelsen meddelats enligt 10 § i lappmarkslagen, synes uppenbart, att även dylika tillstånd och föreskrifter, där de äga giltighet vid tiden för skogsvårdslagens ikraftträdande, böra fortfara att gälla efter sagda tidpunkt. Härvid är emellertid att märka, att tillstånd, som nyss sagts, medför ej blott rätt utan även skyldighet att utföra företaget, som däri avses, i det att vid meddelande av dylikt tillstånd viss tid föreskrives, inom vilken företaget skall vara fullbordat vid äventyr av vite. En underlåtenhet att ställa sig dylik föreskrift till efterrättelse torde jämväl efter skogsvårdslagens ikraftträdande böra medföra en tillämpning av föreskriven vitespåföljd. Härav torde följa att, där sökanden väl fullbordar företaget inom bestämd tid men överskrider tillståndet genom att bedriva avverkning å ett större område än tillståndet avser, detta ej bör föranleda, att tillståndet förfaller, utan allenast hava till påföljd, att skogsvårdslagen erhåller tillämpning å den del av avverkningen, som ej faller under tillståndet. Har avverkning enligt tillståndet ännu ej påbörjats, då skogsvårdslagen träder i kraft, och finner sökanden lämpligare att utföra odlingsföretaget med tillämpning av skogsvårdslagens föreskrifter, torde hinder ej möta för honom att hos länsstyrelsen återkalla ansökningen om företaget med verkan, att tillståndet förfaller.

En del av de bestämmelser i lappmarkslagen, som enligt vad förut nämnts böra förlänas fortsatt giltighet efter skogsvårdslagens ikraftträdande, förutsetta vidtagande av vissa åtgärder av befattningshavare vid skogsstaten. Likaledes förutsättes i lappmarkslagen att vid utförande av odlingsföretag, vartill tillstånd enligt denna lag meddelats, vissa åtgärder böra vidtagas av skogsstatstjänsteman eller genom dennes försorg. Då skogsstatspersonalen efter det skogsvårdslagen vunnit tillämpning å ströhemmanen icke vidare bör tagas i anspråk för dessa hemman, synas förenämnda åtgärder efter nyssnämnda tidpunkt böra ankomma på vederbörande skogsvårdsstyrelser samt deras befattningshavare.

I enlighet med vad sålunda anförts hava i förslaget upptagna övergångsbestämmelser utarbetats.

Ändring av lappmarkslagens bestämmelser rörande skogsmarks utläggande för odling m. m.

Jag torde därefter få övergå till spörsmålet om de föreslagna ändringarna i bestämmelserna i 10 § lappmarkslagen.

I nämnda lagrum stadgas, att där ägare eller åbo vill för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla barrträd utöver husbehovet, han därtill skall förvärva tillstånd av vederbörande länsstyrelse. Meddelas tillstånd, skall länsstyrelsen utsätta viss tid, inom vilken odlingen vid vite skall vara fullbordad. Länsstyrelsens prövning i ärendet skall grunda sig på av vederbörande skogstjänsteman eller kronobetjänt avgivet yttrande samt föregås av besiktning, som skall verkställas antingen av endera av nyssnämnda personer eller av lantmätare, lantbruksingenjör eller jordbrukskonsulent eller av två trovärdiga män. Virket skall, innan det avföres från avverkningsplatsen, stämplas samt skall avräknas vid den utsyning, som i övrigt kan ske å fastigheten.

Framställning från länsstyrelsen i Västerbottens län.

I skrivelse den 28 augusti 1928 hemställde länsstyrelsen i Västerbottens län, att Kungl. Maj:t ville medgiva undantag från bestämmelserna i 10 § lappmarkslagen så till vida, att däri föreskriven besiktning ävensom föreläggande vid vite att fullgöra odlingsarbetet icke skulle erfordras med avseende å odling, som jämlikt lagen den 22 juni 1921 skulle utgöra vederlag för till kronan indragen ströäng. Länsstyrelsen framhöll, att särskild besiktning icke vore erforderlig, då en sakkunnig undersökning redan skett genom vederbörande ströängsnämnd. Likaledes saknades anledning att föreskriva vite, då ju fastighetsägaren hade särskilt intresse av att fullgöra odlingen med hänsyn till den särskilda ersättning han för densamma åtnjöte.

Lagen om ströängars indragande till kronan den 22 juni 1921 stadgar i hithörande delar följande.

Vederlag för ströäng, som indrages till kronan, utgår medelst bekostande av odling å den fastighet, vartill ängen hör. Därvid uppkommande frågor rörande området för odlingen samt om planen för odlingen handläggas och avgöras av den så kallade ströängsnämnden. Denna består av en lantmätare, en jordbrukskonsulent eller annan person med jämförlig utbildning samt en person, som utan att behöva äga dylik utbildning besitter praktisk insikt i lappmarkernas jordbruksförhållanden. Ersättning för odlingsarbetet utbetalas med $\frac{1}{5}$ vid arbetets påbörjande, med $\frac{2}{5}$, när arbete motsvarande halva beräknade kostnaden fullgjorts, och med $\frac{3}{5}$, då arbetet avslutats. Det åligger den i ströängsnämnden tjänstgörande lantmätaren att viss tid efter förrättningens avslutande till vederbörande revirförvaltare översända de till förrättningen hörande koncepthandlingarna, varefter det åligger revirförvaltaren att granska handlingarna samt att, där han finner sådant påkallat, å kronans vägnar fullfölja talan mot förrättningen.

Yttranden.

Domänstyrelsen, vars yttrande över den av länsstyrelsen i Västerbottens län gjorda hemställan infordrades, förklarade sig finna framställningen synnerligen beaktansvärd men framhöll, att densamma på grund av formella

skäl icke kunde bifallas annorledes än genom en ändring av bestämmelserna i 10 § lappmarkslagen.

Sedan handlingarna i ärendet därefter överlämnats till 1927 års skogs-sakkunniga för lappmarken för att tagas i beaktande i samband med det de sakkunniga lämnade uppdraget, hava dessa, på sätt förut omnämnts, inkommit med hemställan, att Kungl. Maj:t ville framlägga förslag till ändring av bestämmelserna i 10 § lappmarkslagen samt därvid tillika ifrågasatt, huruvida icke motsvarande ändring borde vidtagas med avseende å bestämmelserna i 6 § i lagen om husbehovsskogar inom vissa områden.

Såsom motiv för sin framställning hava de sakkunniga anfört:

»Det syntes de sakkunniga vara uppenbart, att vid en revision av skogs-lagstiftningen för lappmarken man måste tillse, att bestämmelser icke meddelades, varigenom vid odling, som föreskrivits vid ströängsförrättning, vederbörande fastighet belastades med kostnader för dubbla undersökningar. Vidare syntes det icke vara erforderligt, att vid dylik odling vitesbestäm-melser meddelades, då därvidlag andra omständigheter förefunnes, som fram-tvingade odlingsarbetets fullgörande. Sakkunniga funno sålunda de fram-förda önskemålen om ändring i nu befintliga bestämmelser uti ifrågakommet hänseende vara synnerligen beaktansvärda och komme givetvis att vid sitt arbete taga hänsyn till desamma. Då emellertid enligt vad sakkunniga inhämtat förrättningarna för ströängarnas indragning till kronan till stor del redan verkstälts samt sålunda frågan om därvid föreskrivna odlingsars företagande måste vara synnerligen aktuell, ansåge de sakkunniga de ifråga-satta ändringarna i bestämmelserna böra komma till stånd fortast möjligt och icke anstå i avvaktan på att komma i betraktande först i samband med sakkunnigas lagstiftningsarbete.»

Länsstyrelsen i Norrbottens län har i infortrat utlåtande — efter att hava inhämtat överjägmästarnas i länet yttrande — anfört:

»Det syntes länsstyrelsen uppenbart att, där ströängsnämnden anvisat visst område till uppodling, någon vidare undersökning och prövning jämlikt lappmarkslagen icke borde fordras för rätt att avverka å området växande skog, och länsstyrelsen finge sålunda förorda de av 1927 års skogssakkunniga för lappmarken föreslagna författningsändringarna.»

De i ärendet hörda *överjägmästarna* hava vitsordat önskvärldheten av att de föreslagna lagändringarna genomfördes.

De i 10 § lappmarkslagen upptagna bestämmelserna om särskilt tillstånd till avverkning för skogsmarks uppodling hava tillkommit för att förebygga att en skogsägare under förevändning att han ämnar verkställa odling förskaffar sig tillfälle att avverka skog. Det har därvid lagts i vederbörande länsstyrelses hand att utöva kontroll på odlingsarbetets planläggande och arbetets utförande. Kontrollen i förstnämnda hänseende sker i samband med besiktning å platsen för den tilltänkta odlingen, och kravet på arbetets utförande tillgodoses genom vitesföreläggande. Dessa kontrollåtgärder torde emellertid icke vara av behovet påkallade, när det är fråga om odling, som skall utgöra vederlag för till kronan indragen ströäng. Dylik odling till-

Departements-
chefen.

kommer ju på grund av särskilda lagbestämmelser och beslutet därom föregås av sakkunnig undersökning och särskild prövning. När det sålunda redan skett en undersökning rörande dessa förhållanden, måste det, såsom också framhållits i ärendet, vara olämpligt, att låta en ny undersökning äga rum rörande samma sak, något som emellertid måste ske med nuvarande lagstiftning. Vidare bör undvikas, att de i allmänhet ekonomiskt svaga skogsägarna inom lappmarkerna belastas med kostnader för dylika dubbla undersökningar. Icke heller torde fara föreligga att icke det av ströängsnämnden planlagda odlingsarbetet kommer att genomföras. Kostnaden för sagda arbete, vilket avser att bereda fastighetsägaren ersättning för det foder han förut avbärgat av indragna ströängar, utgår av allmänna medel och ersättningen utbetalas i den mån arbetet utföres.

Samtliga myndigheter, som hörts i frågan, hava också vitsordat att, när det gäller odling, som skall utgöra ersättning för till kronan indragen ströäng, de kontrollåtgärder, som eljest finnas föreskrivna för odling å skogsmark, kunna bortfalla och skogsägaren tillerkännas frihet att utan särskilt tillstånd företaga den avverkning, som betingas av odlingsarbetet.

Vad angår den av de sakkunniga ifrågasatta ändringen i lagen om husbehovsskogar, torde dylik ändring icke vara erforderlig, enär indragning av ströängar jämlikt lagen den 22 juni 1921 knappast lär kunna förekomma å område, där förstnämnda lag äger tillämpning.

De ändrade bestämmelserna i nu förevarande hänseende torde böra träda i kraft den 1 juli 1929.

I anslutning till vad sålunda anförts *dels* rörande frågan om ströhemmanens överförande från lappmarkslagen till 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde och *dels* beträffande frågan om rätt för skogsägare att verkställa avverkning i samband med odling, som skall utgöra vederlag för indragen ströäng, har jag låtit utarbeta *förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 10 §§ i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.*

Departementschefen uppläser därefter nämnda författningsförslag av den lydelse bilaga A till detta protokoll utvisar samt hemställer, att riksdagens godkännande av detsamma måtte inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Hugo Nordlander.

Bilaga A.

Förslag

till

Förordning om ändrad lydelse av 1 och 10 §§ i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Härigenom förordnas, att 1 och 10 §§ i förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden skola erhålla följande ändrade lydelse.

1 §.

Å följande fastigheter, nämligen

1) skatte- och frälsheemman samt lägenheter av skatte- eller frälsenatur inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt inom Särna och Idre socknar av Kopparbergs län, allmännings- och husbehovsskogar dock undantagna; samt

2) inom de sex norra länen belägna kronohemman och kronobyggen under stadgad åborätt,

skola vederbörande rättsägare med avseende å dispositionsrätten över skogen vara underkastade de inskränkningar, som i denna förordning stadgas.

10 §.

Har jämlikt lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan bestämts, att vederlag för ströäng, som indrages till kronan, skall utgå medelst bekostande av odling å område som utgör skogsmark, må fastighetsägaren eller åbon utan hinder av bestämmelserna i denna förordning avverka å området växande barrträd. Sålunda avverkat virke skall, i den mån det icke tagas i anspråk för fastighetens och därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, genom vederbörande skogstjänstemans försorg stämplas, innan virket avföres, samt avräknas vid utsyning i övrigt å fastigheten.

Vill fastighetsägare eller åbo eljest för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla barrträd utöver fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, göra anmälan därom hos vederbörande skogstjänsteman; och åligge det denne att, så snart det lämpligen kan ske i sammanhang med annan tjänsteförrättning i orten, verkställa undersökning å den uppgivna odlingsmarken till utrönande av dess läge, storlek, beskaffenhet och tjänlighet till odling samt därefter till Konungens be-

fallningshavande insända instrumentet över undersökningen med uppgift å den tid, som anses erforderlig för odlingens fullbordande, jämte det yttrande i övrigt, vartill undersökningen kan föranleda. Önskar sökanden vinna snabbare handläggning av ärendet, äge han på egen bekostnad antingen för undersökning å marken påkalla skyndsamt åtgärd av vederbörande skogstjänsteman eller kronobetjänt, varefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ovan stadgas, eller ock låta undersökningen verkställas av lantmätare, lantbruksingenjör, jordbrukskonsulent eller två andra trovärdiga män samt insända däröver avgivet intyg jämte ansökning i ärendet till endera av förstnämnda tjänstemän, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till Konungens befallningshavandes prövning.

Finner Konungens befallningshavande det tillämnade odlingsföretaget vara av beskaffenhet, att den sökta avverkningen bör medgivas, meddele Konungens befallningshavande tillstånd därtill med utsättande av viss tid, inom vilken vid vite, som Konungens befallningshavande äger bestämma, odlingen skall vara fullbordad; skolandet underrättelse om Konungens befallningshavandes beslut i ärendet meddelas skogstjänstemannen för sökandens förstärkning. Virket skall, innan det avföres, genom skogstjänstemannens försorg stämplas. Vad sålunda stämplat skall avräknas vid utsynning i övrigt å fastigheten.

Denna förordning skall träda i kraft, i vad den avser ändring i 10 § den 1 juli 1929 samt vad angår övriga delar den 1 maj 1930. Dock skall med avseende å fastighet, beträffande vilken förordningen den 18 juni 1915 icke längre skall vara tillämplig, iakttagas.

1) Beträffande avverkning, som ägt rum före den 1 maj 1930, skola förut gällande bestämmelser äga tillämpning.

2) Har utsynning verkställts enligt förordningen den 18 juni 1915 men avverkning ej utförts före den 1 maj 1930, må avverkning jämlikt förut gällande bestämmelser verkställas jämväl därefter, dock icke senare än inom fem år från det utsyningsförrättningen avslutats.

3) Tillstånd till odlingsföretag samt föreskrift därom, som meddelats enligt förordningen den 18 juni 1915 och ej upphört att gälla före den 1 maj 1930, skola äga fortsatt giltighet därefter.

4) Vad i förordningen den 18 juni 1915 är stadgat om befogenhet eller skyldighet för befallningshavare vid skogsstaten att vidtaga eller föranstalta om viss åtgärd, skall efter den 1 maj 1930 i fall, där sagda förordning eller enligt densamma meddelat tillstånd eller föreskrift äger fortsatt giltighet, i stället gälla om vederbörande skogsvårdsstyrelse samt, vad angår rätt att taga i beslag virke, som skall anses förbrutet, jämväl om hos denna anställd befallningshavare med skoglig utbildning.

Bil. I.

Areal och virkesförråd å skogar under 1915 års lappmarkslag 1927.

S o c k e n	A r e a l			Virkesförråd å produktiv skogsmark				
	Prod. skogs- mark har	Impedi- ment har	Summa har	Summa kbn	Per har kbn	Procentuell fördelning å mogenhetsklasser		
						A-skog % av förrå- det	B-skog % av förrå- det	C-skog % av förrå- det
<i>Norrbottens läns kustland</i>								
Pajala	21,256	24,319	45,575	822,124	38.7	51.0	31.0	18.0
Junosuando.....	19,621	19,016	38,637	651,739	33.2	38.6	47.4	14.0
Tärendö	13,954	16,382	30,336	530,424	38.0	34.2	35.8	30.0
Korpilombolo.....	9,624	5,535	15,159	417,607	43.4	35.8	25.7	39.0
Övertorneå	2,328	2,078	4,406	113,353	48.7	63.9	20.7	15.4
Nedertorneå	674	171	845	32,820	48.7	63.9	20.7	15.4
Överkalix.....	20,580	11,643	32,223	1,023,010	49.7	40.1	37.5	22.4
Nederkalix	1,738	1,055	2,793	61,428	35.3	22.5	46.4	31.1
Hietaniemi	3,602	1,232	4,834	105,602	29.3	65.9	23.2	10.9
Karl-Gustafs	1,088	870	1,958	46,394	42.6	74.5	5.0	20.5
Töre	1,751	1,022	2,773	40,600	23.2	35.0	6.0	59.0
Råneå	26,567	13,603	40,170	1,292,736	48.7	37.1	32.1	30.8
Edefors.....	12,178	6,773	18,951	594,031	48.8	40.7	20.5	38.8
Nederluleå	1,274	1,065	2,339	59,114	46.4	30.7	35.1	34.2
Överluleå.....	4,275	1,764	6,039	221,360	51.8	29.5	35.9	34.6
Älvsbyn	18,793	6,911	25,704	1,030,261	54.8	43.4	39.3	17.3
Hortlax.....	791	535	1,326	38,202	48.2	47.3	27.8	24.9
Norrjärden.....	1,626	633	2,259	83,788	51.5	35.7	53.5	10.8
Piteå.....	7,892	5,129	13,021	381,768	48.4	47.2	28.0	24.8
Summa o. medeltal	169,612	119,736	289,348	7,546,361	44.5	41.3	33.6	25.1
Härav:								
Skatte o. frälseh.	138,607	94,947	233,554	6,255,076	45.1	42.3	30.8	26.9
Kronoh. o. nybyggen...	31,005	24,789	55,794	1,291,285	41.7	39.9	44.5	15.6
Innehavas av:								
Enskilda	98,709	79,462	178,171	4,174,410	42.3	43.9	37.8	18.3
Trävarubolag	70,903	40,274	111,177	3,371,951	47.6	38.2	28.4	33.4

Sammanlagda totalarealen skog under 1923 års allmänna skogsvårdslag och 1915 års lappmarkslag beräknas uppgå till 1,686,655 har och utgör skog under lappmarkslagen alltså 17.1 % därav.

Bil. II.

S o c k e n	A r e a l			Virkesförråd å produktiv skogsmark				
	Prod. skogsmark har	Impedi- ment har	Summa har	Summa kbn	Per har kbn	Procentuell fördelning å mogenhetsklasser		
						A-skog % av förrådet	B-skog % av förrådet	C-skog % av förrådet
<i>Västerbottens läns kustland</i>								
Bureå	261	33	294	12,789	49.0	33.0	59.0	8.0
Norsjö	5,556	3,314	8,870	437,712	78.8	32.8	49.8	17.4
Skellefteå.....	1,536	647	2,183	74,873	48.7	33.1	58.7	8.2
Jörns	9,967	5,102	15,069	581,463	58.3	25.9	49.8	24.3
Byske	1,000	329	1,329	49,000	49.0	33.0	59.0	8.0
Burträsk	9,252	6,474	15,726	589,562	63.7	50.7	31.8	17.6
Bygdeå.....	1,881	1,273	3,154	158,371	84.2	37.7	51.3	11.0
Lövänger	106	24	130	3,726	35.1	5.9	39.4	54.7
Nysätra.....	1,347	471	1,818	103,705	77.0	36.0	47.0	17.0
Degerfors	2,554	1,166	3,720	190,827	74.7	43.4	28.4	28.2
Sävar.....	1,938	1,335	3,273	92,750	47.9	47.6	41.7	10.7
Umeå	1,822	1,174	2,996	101,415	55.7	47.1	42.5	10.4
Hörnefors	237	108	345	10,170	42.9	42.8	32.5	24.7
Vännäs.....	931	504	1,435	66,780	71.7	68.2	27.3	4.5
Bjurholm.....	1,434	214	1,648	104,712	73.0	70.0	27.3	2.7
Nordmaling.....	1,088	470	1,558	67,128	61.7	30.0	50.0	20.0
Summa o. medeltal	40,910	22,638	63,548	2,644,983	64.7	39.9	42.4	17.7
Härav:								
Skatte o. frälseh.	39,031	21,796	60,827	2,530,498	64.8	39.9	42.4	17.7
Kronoh. o. nybyggen ..	1,879	842	2,721	114,485	61.2	37.4	51.2	11.4
Innehavas av:								
Enskilda	12,735	6,928	19,663	790,392	62.1	36.5	48.4	15.1
Trävarubolag	28,175	15,710	43,885	1,854,591	65.8	41.3	40.0	18.7

Sammanlagda totalarealen skog under 1923 års allmänna skogsvårdslag och 1915 års lappmarkslag beräknas uppgå till 1,515,899 har och utgör skog under lappmarkslagen alltså 4.2 % därav.

Bil. III.

S o c k e n	A r e a l			Virkesförråd å produktiv skogsmark				
	Prod. skogs- mark har	Impedi- ment har	Summa har	Summa kbn	Per har kbn	Procentuell fördelning å mogenhetsklasser		
						A-skog % av förrå- det	B-skog % av förrå- det	C-skog % av förrå- det
<i>Västernorrlands län</i>								
Bodums	2,989	617	3,606	166,529	55.7	28.8	25.7	45.5
Tåsjö.....	4,141	982	5,123	196,569	47.5	23.9	52.3	23.8
Fjällsjö.....	1,347	253	1,600	90,445	67.1	23.1	52.0	24.9
Junsele.....	1,633	368	2,001	109,356	67.0	22.8	50.6	26.6
Trehörningsjö.....	61	—	61	3,295	54.0	18.8	40.7	41.0
Anundsjö.....	6,996	2,326	9,322	377,679	54.0	18.8	40.7	41.0
Edsele	2,094	662	2,756	173,235	83.0	25.7	56.7	17.6
Ramsele	2,744	594	3,338	227,216	82.8	33.5	58.3	8.2
Skorpeds.....	3,956	779	4,735	195,136	49.3	30.2	37.0	32.8
Överlänäs	1,725	347	2,072	96,045	55.7	44.5	44.2	11.8
Graninge	2,192	458	2,650	124,408	56.8	24.4	44.8	31.8
Indalslidens.....	431	63	494	28,830	67.0	20.0	44.8	35.2
Ytterlänäs	1,062	254	1,316	77,721	73.0	16.2	62.3	21.5
Haverö.....	527	114	641	38,718	73.4	12.2	30.4	57.4
Summa o. medeltal	31,898	7,817	39,715	1,905,182	59.7	25.5	46.1	28.4
Härav: *								
Skatte o. frälseh.	31,842	7,810	39,652	1,897,652	59.7	25.5	46.1	28.4
Kronoh. o. nybyggen...	56	7	63	7,530	134.2	8.0	46.0	46.0
Innehavas av:								
Enskilda	5,790	1,875	7,665	334,265	57.7	23.6	45.0	31.4
Trävaruholag	26,108	5,942	32,050	1,570,917	60.2	25.9	46.8	27.8

Sammanlagda totalarealen skog under 1923 års allmänna skogsvårdslag och 1915 års lappmarkslag beräknas uppgå till 2,051,815 har och utgör skog under lappmarkslagen alltså 1.98 % därav.

Bil. IV.

S o c k e n	A r e a l			Virkesförråd å produktiv skogsmark	
	Prod. skogs- mark	Impedi- ment	Summa	Summa	Per har
	har	har	har	kbm	kbm
<i>Jämtlands län</i>					
Hällesjö	2,857	528	3,385	—	—
Offerdal	764	441	1,205	50,760	66.4
Ströms	634	101	735	62,316	98.3
Summa o. medeltal	4,255	1,070	5,325	—	—
Endast skatte och frälsehemman.					
Innehavas av:					
Enskilda	272	43	315	—	—
Trävarubolag	3,983	1,027	5,010	—	—